

Upravitelji: Ljubljana, Pucinijska ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelki: Ljubljana, Pucinijska ulica 5 - Telefon št. 31-22 do 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštočkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izbija vsak dan razen ponedeljka

Nacionalna cena mesečno Lir 18.-, in izmenstvo vključno s Ponedeljskim letnikom Lir 36.50.

Uredništvo:

Ljubljana, Pucinijska ulica št. 5. telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo.

Sowjetische Kräftegruppe südlich Nikopol zerschlagen

Die Kämpfe in der Landenge von Perekop — Erbitterter deutscher Widerstand im Kampfgebiet von Kiew — Schwere Verluste der Briten und Nordamerikaner — Der grosse Erfolg der deutschen Luftwaffe im Mittelmeer

Aus dem Führerhauptquartier, 8. Nov. DNE. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In der Landenge von Perekop hatten auch gestern die mit starken Kräften geführten Angriffe der Sowjets nur geringe örtliche Erfolge. Seit Tagen bewährten sich in diesem Frontabschnitt besonders das brandenburgische Pionierbataillon 71, dessen Kommandeur, Major Schneider, in den letzten Kämpfen fiel, sowie die im Erdkampf eingesetzten Teile der 9. Flakdivision.

An der Dnjeprfront verlief der Tag, abgesehen von erfolgreichen eigenen Vorstößen, ruhig. Bei der Fortsetzung unseres Angriffsunternehmens südlich Nikopol wurde eine eingeschlossene feindliche Kräftegruppe zerschlagen und weitere Gefangene und Beute eingebachtet.

Im Kampfgebiet von Kiew setzten unsere Truppen den auf breiter Front mit weit überlegenen Kräften vorstossenden Sowjets erbitterten Widerstand entgegen. In diesem mit unermüdeter Hefigkeit andauernden schweren Abwehrkampf haben sich die fränkisch-sudetendeutsche 183. Infanteriedivision unter Führung von Generalleutnant Dettling und die ostpreussische 217. Infanteriedivision unter Führung von Generalleutnant Poppe besonders ausgezeichnet.

In dem unübersichtlichen Seen- und Sumpfland des Einbruchraumes von Nowel stehen eigene Kampfgruppen im Abwehrkampf gegen starke feindliche Kräfte. Versuche der Sowjets, den Einbruchraum nach den Seiten zu erweitern, scheiterten. Aus den übrigen Abschnitten der mittleren und nördlichen Ostfront wird auch gestern nur örtliche Späh- und Stosstrupptätigkeit gemeldet.

An der süditalienischen Front greift der Feind mit zusammengefassten Kräften weiterhin hartnäckig unsere Stellungen nordwestlich des Volturino an. Dabei kam es besonders bei Venafro zu heftigen und für die Briten und Nordamerikaner äusserst verlustreichen Kämpfen. Schnelle deutsche Kampfflugzeuge führten wirkungsvolle Tiefangriffe gegen feindliche Kraftfahrzeugansammlungen.

Feindliche Fliegerverbände flogen am gestrigen Tag in die besetzten Westgebiete ein und drangen bei unsichtigem Wetter bis in westdeutsches Gebiet vor. Durch Bombenwürfe entstanden nur in einem Ort einige Schäden. Auch Störangriffe in der vergangenen Nacht waren nur von geringer Wirkung. Fünf britisch-nordamerikanische Flugzeuge wurden abgeschossen.

Deutsche Flugzeuge belegten auch in der Nacht zum 8. 11. Einzelziele im Stadtgebiet von London mit Bomben schweren Kalibers.

Wie durch Sondermeldung bekanntgegeben, führte die deutsche Luftwaffe erneut einen schweren Schlag gegen feindliche Truppen- und Nachschubtransporte im westlichen Mittelmeer. Kampfklärerverbände griffen in verwegenen Tiefflug vor der nordafrikanischen Küste einen aus 22 vollbeladenen Truppentransportern bestehenden, durch acht Zerstörer gesicherten Geleitzug an. Zahlreiche Bomben und Torpedos trafen 13 grosse Fahrgastschiffe mit zusammen 140.000 BRT sowie zwei Zerstörer vernichtend. Bereits im Abflug wurden mehrere Truppentransporter in brennendem und sinkendem Zustand beobachtet. Mit den vernichteten Schiffen fanden viele Tausende junger nordamerikanischer und Ersatzmannschaften ihr Grab in den Wellen.

Sovjetska skupina razbita južno od Nikopolja

Boji za Perekopsko ožino — Ogorčen nemški odpor na bojišču pri Kijevu — Težke izgube Britancev in Američanov — Velik uspeh nemškega letalstva na Sredozemskem morju

Führerjev glavni stan, 8. nov. DNE. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja: Na Perekopski ožini so imeli tudi večeraj z močnimi silami izvedeni sovjetski napadi le majhne tlačajne uspehe. Ze več dni se odlikujejo v tem odseku bojjska zlasti brandenburški pionirski bataljon št. 71, čigar poveljnik, major Schneider je padel v zadnjih bojih, ter pri bojih na zemlji uporabljeni deli 9 protiletalske divizije.

Na Dnjepru bojišču je razen uspešnih naših sunkov potekel dan mirno. Pri nadaljevanju našega napada južno od Nikopolja je bila razbita obkoljena sovražnikova skupina in smo zajeli nove ujetnike in plen.

Na bojišču pri Kijevu so dajale naše čete ogorčen odpor sovjetskim četam, napadajočim na široki fronti z mnogo premočnimi silami. V teh z nezmajljivo silovitostjo trajajočih težkih obrambnih bojih sta se posebno izkazali frankoskudetško-nemška 183. pehotna divizija pod vodstvom generalnega poročnika Dettlinga in vzhodno-pruska 217. pehotna divizija pod vodstvom generalnega poročnika Poppeja. Na nepreglednem jezerskem in močvirnatem ozemlju vdornega področja pri Nevelu so naše bojne skupine v obrambnem boju proti močnim sovražnikovim silam. Sovjetski poizkusi, da bi razširili vdorno področje na strani, so se izjalovili. Iz ostalih odsekov srednjega in severnega vzhodnega bojišča javljajo tudi večeraj zgolj o krajevnem delovanju izvidniških in napadanih čet.

Na južno-italijanskem bojišču napada so-

vražnik s strajničnimi silami še vedno naprej trdovratno naše postojanke severno-zapadno od Volturina. Pri tem je prišlo posebno pri Venafro do srditih bojev, v katerih so Britanci in Američani imeli izredno velike izgube. Nemška brza bojna letala so izvedla v nizkem poletu učinkovite napade proti sovražnikovim zbirališčem vozil. Sovražnikovi letalski oddelki so prileteli večeraj nad zasedena zapadna ozemlja in prodrli ob megletnem vremenu do zapadno-nemškega ozemlja. Odvržene bombe so povzročile zgolj v enem kraju nekoliko škod. Tudi nadlegovalni napadi v pretekli noči so bili kaj malo učinkoviti. Pet anglo-ameriških letal je bilo sestreljenih.

Tudi v noči na 8. november so nemška letala obmetavala z bombami težkega kalibra posamezne cilje na mestnem področju Londona.

Kakor je bilo objavljeno s posebno vestjo, je nemško letalstvo znova prizadelo na zapadnem Sredozemskem morju težak udarec sovražnikovim četnim in oskrbovalnim prevozom. Oddelki bojnih letal so napadli v smelih nizkih poletih pred severno afriško obalo konvoj, obstoječ iz 22 polno narecanih četnih prevoznih ladij in zavarovan z osmihi rušilci. Večje število bomb in torpedov je uničilo zadelo 13 velikih prevoznih ladij s skupno 140.000 brt, in 2 rušilca. Ze pri odletu smo opazovali večje število četnih prevoznih ladij, kako so gorele in se potapljale. Z uničenimi ladijami je našlo svoj grob v valovih tudi mnogo tisoč mladih severnoameriških in angleških vojakov.

Hud udarec sovražnikovemu oskrbovalnemu prometu na zapadnem Sredozemskem morju

Führerjev glavni stan, 8. nov. DNE. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Nemško letalstvo je znova zadalo sovražnemu četnemu in oskrbovalnemu prometu na zapadnem Sredozemskem morju težak udarec. Jate bojnih letal so napadle pred severnoafriško obalo po večini v nizkem poletu ladijsko spremljavo, sestavljeno iz 22 polno natovorjenih parnikov za prevoz čete in zavarovano z 8 rušilci. Številne bombe in torpeda so uničile zadelo 13 velikih potniških ladij s skupno 140.000 tonami ter 2 rušilca. Ze pri odletu so opazili letalci, kako mnoge ladje gore ali pa se potapljajo. S potopitvijo ladij je našlo v valovih svoj grob tudi več tisoč mladih severnoameriških vojakov.

Berlin, 8. nov. DNE. V nedeljo zvečer s posebnim poročilom nemškega vrhovnega poveljništva objavljeni uspeh nemških bojnih in torpednih letal pri napadu na dobro zavarovano britansko - severnoameriško ladijsko spremljavo pred alžirsko obalo je četrti udarec, ki ga je zadalo nemško letalstvo v zadnjih treh mesecih sovražni oskrbovalni plovbi na Sredozemskem morju. Dne 13. avgusta se je vsled drznih nemških napadov potopilo pri otoku Alboranu 25 ladij s skupno 176.000 tonami, dne 4. oktobra pri rtu Tenes 16 ladij s 130.000 tonami in dne 21. oktobra v alžirskih vodah 16 ladij z 90 tisoč tonami.

Ladijska spremljavo, ki je bila 6. t. m. napadena v višini Delysa, je plula izpred alžirske obale na vzhod in je bila sestavljena iz 22 velikih prevoznih ladij, ki jih je ščitilo 8 rušilcev. Pri zaščiti so sodelovali tudi britanske in severnoameriške lovskie jate z alžirskih obalnih področij, dočim so protiletalske sovražnikove baterije s svojim ognjem nekaj časa krile spremljavo s kopnega.

Nemška izvidniška letala so izsledila polno natovorjene prevozne ladje v zgodnjih jutranjih urah 6. novembra. Takoj so startale jate bojnih in rušilnih letal, ki so že pri prvem napadu potopile nek parnik z več kot 12.000 tonami. Nato so bojna in torpedna letala v zaporednih valovih metala svoje bombe in torpeda na ladje, ki so plule v Dwarsovi črti, ter so pri tem uničile zadelo skupno 13 ladij in 2 rušilca. Prve polne zadetke je dobila velika prevozna ladja z več kot 12.000 brt., na kateri so opazili letalci velike eksplozije in ogromne stebre dima. Neka nadaljnja ladja, ki je prav tako imela na krovu čete za južnoitalijansko bojišče, je bila tako težko zadeta, da so morali spremljevalni rušilci takoj pričeti reševanje brodolomcev.

Torpedni letale so zadeli še veliki potniški parnik z 10.000 tonami, zažgali dve ladji z 8 do 9 tisoč tonami in dve z 12 do 15 tisoč tonami. Neko s četami in vojnimi potrebščinami polno natovorjeno prevozno ladjo, ki je imela najmanj 15.000 brt., sta istočasno zadelo dva torpeda, eden v sredini in eden na krmi. Več nadaljnjih trgovskih in prevoznih ladij z 8 do 10 tisoč tonami in preko je bilo enako težko, začetih z bombami in torpedi. Napadi nemških bojnih in torpednih letal so bili zvedeni kljub najslabim vremenskim okoliščinam. Na nebu so namreč viseli težki in deževni oblaki. Sovražna spremljavo se je branila z vsemi možnimi sredstvi in je v obrambo pred nemškimi letali vedno znova izpuščala številne zaporne balone, toda šele nastop noči je prisilil nemške letalske jate, da so prenehale svoje napade.

Izvidniška letala, ki so po smelen napadu nemških bojnih in torpednih letalcev ostala

nadalje v stiku s sovražnikovo ladijsko spremljavo, so ugotovili, da so se potopile še tri težko poškodovane prevozne ladje in nek rušilec.

Ker je bila ladijska spremljavo vsled dovoza novih čet za britanske in severnoameriške armade na južnoitalijanskem bojišču za sovražnika, ki je hotel s temi vojniki izravnati svoje hude izgube v južni Italiji, prav posebno važna in ker se je sedaj večina teh čet potopila v valovih Sredozemskega morja, predstavlja delo nemških bojnih in torpednih letalcev enega izmed največjih uspehov, ki so ga kdaj dosegli v boju s sovražnikovo oskrbovalno plovbo. Če se primerjajo z izredno močno obrambo s kopnega in s spremljevalnih ladij nemške izgube, ki znašajo 6 letal, se mora reči, da so te izgube vsekakor malenkostne.

15.000 izvidniških poletov

Berlin, 8. nov. DNE. Neka nemška letalska jedinica za bližnje ogledniške polete, ki dan za dnem in pri vsakem vremenu strazi nad sovražnikovim bojiščem na področju dveh nemških armad, poroča, da je od 1. maja t. l. opravila 15.000 izvidniških poletov.

Japonci napadli letališča na Novi Gvineji

50 sovražnih letal uničenih na tleh, 18 sestreljenih v zraku

Tokio, 8. nov. Vzhodnoazijska služba DNE Japonski glavni stan poroča, da so japonska letala napadla 6. in 7. novembra dve sovražni letališči na Novi Gvineji. Pri tem je bilo uničenih na tleh 50 letal, 18 nadaljnjih pa sestreljenih, vendar sestrelitev dveh se ni potrdilo. S teh poletov se se ni vrnilo 7 japonskih letal.

Nadalje objavlja glavni stan, da so japonske čete na področju zaliva Finsh v času od 30. oktobra do 3. novembra odbile vse napade in prizadele sovražniku izgubo nad 400 padlih.

Presenetljiv japonski napad na Munda

Tokio, 8. nov. DNE. (Vzhodnoazijska služba, DNE.) Domei javlja z nekega japonskega oporišča na južnem Pacifiku:

Letala naše vojne mornarice so s presenetljivim napadom bombardirala Munda na Novi Gvineji. Kljub močnemu ognju protiletalske obrambe so bile težko bombardirane sovražne postojanke ter letališče, na dveh mestih pa so bile razrušene vojaške naprave. Povzročen je bil tudi velik požar. Vsa letala so se nepoškodovano vrnila domov.

Odbit napad na Rabaul

Tokio, 8. nov. (Vzhodnoazijska služba, DNE.) Domei poroča, da so lovci japonske mornarice v silovitih letalskih bojih sestrelili iz nekega velikega sovražnega oddelka ki je skušal napasti Rabaul, 16 sovražnih lovcev in 1 sovražni bombnik, dočim so bili težko poškodovani 3 nadaljnji lovci in 1 bombnik.

Japonci niso imeli nikakih izgub.

Dokaz moči japonske obrambe

Tokio, 3. nov. DNE. (Vzhodnoazijska služba.) Pojasnila ki poročila japonskega glavnega stana o uspešnih bitke pri Bougainville podčrtujejo hude sovražnikove izgube. Potopitev 4 križark, 3 rušilcev, 2 prevoznih ladij, številnih izkrcanih čolnov in sestrelitev 21

Počastitev padlih

Berlin, 8. nov. DNE. Nemški narod je v nedeljo počastil vse one, ki so padli za nemško svobodo. Številna zborovanja, ki so bila v vseh nemških pokrajinah, so razodevala do skrajnosti odlično voljo nemškega naroda, boriti se in zmagati.

Slovesnosti so znova potrdile, da preva ves pod Führerjem združeni nemški narodnosocialistični Reich fanatična volja, izbrisati sramoto 9. novembra 1. 1918 in si priboriti v tem boju zmago, ki je tudi laži in teror sovražnika ne bosta izrgali iz nemških rok.

Führer sprejel novega italijanskega poslanika

Berlin, 7. nov. DNE. V soboto je Führer sprejel v prisotnosti nemškega zunanega ministra v. Ribbentropa novonimovanega italijanskega poslanika v Berlinu, Filipa Anfuso, ki mu je izročil svoja poverljiva pisma.

Prvi kongres republikanske fašistične stranke

Milan, 7. nov. DNE. V glavnem stanu Duceja so se po kratki prekinitvi zaradi Mussolinijeva potovanja ponovno začela posvetovanja s člani vlade in večdimeni osebnosti režima. Duce je sprejel strankine tajnika Pavolinija, ki mu je poročal o poteku priprav za prvi strankni kongres, ki bo 15. novembra. Kongres bo prvi obravnaval Pavolinijev osmetek nove republikanske ustave in strukturno zgraditev republikansko-fašistične stranke.

Izpopolnitev albanske vlade

Zagreb, 7. nov. DNE. Dne 3. novembra je bila sestavljena končnovaljavna albanska vlada. Regentki svet je imenoval znanega borca za albansko neodvisnost, Rezepa Mitrovica za ministrskega predsednika. S tem je uspešno zaključena iniciativnost narodnega odbora.

Narodni odbor se je ustanovil dne 14. septembra pod predsedstvom Ibrahima Beja Bicahina. Po priznanju albanske neodvisnosti in začasne albanske vlade s strani nemške vlade, se je pričelo 16. oktobra zasedanje reprezentativne narodne skupščine v Tirani, ki je 23. oktobra imenovala štiričlanski regentki svet, v katerem so uglede osebnosti velikih plemenskih skupin. Dne 3. novembra so bile končno z imenovanjem stalne vlade pod predsedstvom Rezepa Mitrovica zaključene albanske politične izpremembe.

General Nedić poveljnik vseh srbskih oboroženih oddelkov

Beograd, 6. nov. DNE. Min. predsednik general Nedić je objavil, da je zaradi zagotovitve miru v državi prevzel vodstvo ministrstva za notranje posle ter poveljstvo nad vsemi srbskimi oboroženimi formacijami. Notranjemu ministrstvu so bili poleg upravne službe podrejeni tudi vsi agenti policije in varnostne službe, ki so bili doslej združeni v lastni centrali. S tem je bila vsa moč znotraj dežele osredotočena v eni sami roki. Policija in varnostna služba obsegata torej: srbsko armado, državno stražo, prostovoljni zbor in obmejno stražo.

Konec razgovorov v Kairu

Stockholm, 8. nov. DNE. V kratki vesti javlja Reuter, da so se končali razgovori med Elenom in turškim zunanjim ministrom Memenzogiom dne 6. novembra v Kairu.

Z bombami nad Vatikan

Rimski radio o bombnem napadu na Vatikansko državo — Cerkev sv. Petra začasno zaprta

Rim, 7. nov. DNE. Rimski radio je v soboto popoldne podal naslednjo dopolnilno vest o bombnem napadu na Vatikansko državo:

Prvič v tej vojni je doživela Vatikanska država letalski napad. Anglo-ameriške bombe so bile odvržene s krutim premislekom na Vatikan in so zadelo delavnico mozaikov in guvernersko palačo. Sovražnik je znova hotel pokazati, kakšna čustva goji do Vatikana in do celokupnega krščanstva.

Najprej je razširil v svetu pravljico o ujetništvu papeža zaradi nemške zasedbe Rima, sedaj pa je razkril svoje zaničevanje in svojo mržnjo do papeža. Anglosasi so izvedli atentat na Vatikan. Katoliški svet mora vedeti, kaj lahko pričakuje o samozvanih branilcih svobode, ki izvrše hladnokrvno največji zločin.

Ne more biti govora o kakih pomoti. Vsak Rimljan je slišal ropot nad mestom krožečih letal in šele potem eksplozijo bomb. Anglo-sasi so pokazali svetlo, kakor branijo kulturna dobra. Sveto mesto Rim, ki je bilo že težko prizadeto s sovražnimi letalskimi napadi, je ponovno doživelo napad letalskih piratov.

„Osservatore Romano“ o terorističnem napadu

Rim, 7. nov. DNE. Vatikansko uradno glasilo je zavzelo v sobotni številki svoje jasno stališče k prostostekemu terorističnemu napadu Angloameričanov in zgovorno daje izraza ogorčenju, ki se je zaradi te brutalne provokacije polastilo vsega civiliziranega sveta. Ze opisovanje lista „Osservatore Romano“ podrobno angloameriškega bombardiranja ne dopušča nobenega dvoma, da predstavlja ta bombni napad načrtno pripravljen atentat na sedež papeža in na kulturne zaklade Vatikanske države. Bombe so padle, kakor javlja list, na črto, ki vodi od starega astronomskega observatorija k železniški postaji.

»En zadetek v polno je pogodil, tako peše dobesedno, „s težkimi posredicami delavnici mozaikov, katere stroje je kljub njeni debelini predel. Zaradi izredno močnega zračnega pritiska so nastala tudi velika razdejavanja v guvernerjevi palači in v vseh ostalih poslopih, ki so na trgu sv. Marte.« Uradni list tudi javlja, da so med drugim ugotovili v baziliki sv. Petra, da je bilo razrušeno okno Berninija in zgolj slučajno napol odprta okna kupole so ostala cela. Bazilika sv. Petra je bila v soboto zaprta.

»V Rimu vlada zaradi tega dogodka zelo gluhokotno tišino, nadaljuje list. Dopoldne so prišle velike množice v bližino Vatikanske države in v svojih pogovorih kazale odkritosrčno sočustvovanje zaradi tega zločina-godotkaja.

Ogorčenje prebivalstva, ki je oblegalo pozorišče angloameriškega terorističnega napada, je našlo svoj izliv v manifestacijah za papeža, ki je, kakor poroča „Osservatore Romano“, z čina svoje knjižnice prisostvoval tem manifestacijam in se množicam zahvaljeval za sočustvovanje zaradi povzročenih razrušitev najsvetejših kulturnih spomenikov, ki so jih povzročili anglo-ameriški nasilniki.

»Osservatore Romano« končuje z ugotovitvijo:

»Mi izražamo naše največje obžalovanje zaradi napada na Vatikansko državo, katere nevtralnost, od vseh priznana, varuje vesoljno očetovsko poslanstvo papeža in tako dragoceno zaklade vere in umetnosti.«

Vrženih je bilo pet bomb in ne samo tri

Rim, 8. nov. DNE. Katoliški časopis „L'Avvenire« opozarja v svojem komentarju z naslovom »Kako je potekel polni letalski napad, da so Angloameričani odvrgli pri svojem terorističnem napadu nad papeškim ozemljem pet bomb — in ne le tri kakor je bilo prvotno javljeno.

List ugotavlja, da je škoda precejšnja. Poleg tega je bil z drobci bomb ranjen neki papeški orožnik, dva švicarska gardista pa je zračni pritisk odvalil na tla ter sta se pri tem poškodovala.

Vatikanski uradniki pregledujejo škodo

Rim, 7. nov. DNE. Kakor poročajo dodatno o brezobzirnem bombnem napadu Angloameričanov na Vatikan, državo, je ena izmed bomb, ki je padla pri kolegiju Aehopieum, tako težko poškodovala tudi vatikanski radio, da so morali oddaje za negotov čas prekiniti. Škoda na cerkvi sv. Petra, o katere obsegu pa še niso znane vse podrobnosti, je prisilila odgovorne kroge, da so začasno zaprli cerkev. Zaradi zračnega pritiska eksplozirajočih bomb je nastala občutna škoda v zakristiji Sikstinske kapele in v muzejih, okenske šipe v Rafaelovih sobah pa so razrušene. Vendar pa doslej še vedno ni bilo možno ustvariti si pravega pregleda o škodi, ki so jo povzročili anglo-ameriški bombniki na umetninah.

Po področju, v katerega so padle bombe, se ne more več dvomiti, da so letalski pirati nameravali zadeti sedež papeža in cerkev sv. Petra. Najbližja bomba je padla komaj sto metrov od cerkve sv. Petra.

Kako je papež doživel bombardiranje Vatikana

Rim, 7. nov. DNE. Med anglo-ameriškim terorističnim napadom na Vatikan je bil papež po poročilu lista „Osservatore Romano« v svoji delovni sobi in se razgovarjal z namestnikom papeškega delovnega tajništva msg. Montinijem. Ko so se v kratkih presledkih nenadoma začele silovite detonacije bomb, sta se papež in njegov obiskovalec strahovito prestrašila. Msg. Montini je takoj telefonski poklical službojočega legacijskega svetnika Belarda in mu naročil, naj se takoj informira o obsegu katastrofe. Vendar je papež prosil msg. Montinija, da si takoj tudi sam ogleda škodo in mu nato osebno poroča.

V soboto na vse zgodaj se je Papež Pij XII. sam podal na mesta, kamor so padle anglo-ameriške bombe in se je osebno prepridal o obsegu škode. Pozneje je sprejel kardinala Canalija v posebni avdijenci in si je pustil od njega kot predsednika vladajočee kardinalske komisije, ki je bil oči-videc terorističnega napada, podrobno poročati. Prva bomba je namreč padla v največji bližini palače kardinala Canalija. Med to avdijenco, ki je bila v zasebni knjižnici papeža, se je zbrala na trgu sv. Petra ogromna množica, ki je dajala duška svojemu veselju nad rešitvijo Sv. očeta.

V soboto zjutraj so prišli v Vatikan vsi pri Sv. stolici akreditirani diplomati in se v papeški predstobi vpisali v knjigo čestitk.

Vatikanski radio težko poškodovan

Rim, 7. nov. DNE. Neposredno po bombnem napadu anglo-ameriških terorističnih letalcev na sedež papeža in očiščeno odgo-

slanstvo vatikanskih uradnikov na vsa mesta, kamor so padle bombe, da se preprča o izmeri škode in da prične takoj celostno delo.

Kdo je odgovoren za komunistične umore

Vedstvo OF je v neki svoji službeni publikaciji objavilo tudi najnovejši seznam »vrhovnega plenuma Osvobodilne fronte«. Ta družina je na papirju najvišja oblast OF, da si v resnici njeni člani le pesniške lutke v rokah komunističnih voditeljev. Po navedenem seznamu sede v »vrhovnem forumu OF« naslednji:

Ahlin Pepeca, delavka; Ambrozič Mirolav, komandant »zapadne operative cone glavnega štaba Slovenije; Avbelj Viktor, namestnik politkomisarija »štaba Slovenije; general Avsič Jakob, Dabčič Vlado, nameščene; dr. Bačič Aleš; Becele Franc, kmet; Bolušček Tone, delavec; Bevk Franc, pisatelj; Brčić Miroslav, komandant »divizije; dr. Brečelj Marijan; dr. Brilej Josko, politkomisar »divizije; Briški Jaka, delavec; dr. Černe Darjo, učitelj; Černe Franc, delavec; Dekval Ciril, učitelj; Dvojnič Tone, kmet; Fajdiga Janca, trgovec; Fajfar Tone, delavec; Habbar Janca, kmet in politkomisar »divizije; Hobeček Edo, učitelj; Ivančič Marija, knjižnica.

Jakob Božidar, slikar; Jeras Josip, profesor; Jerman Franc, gledališki igralec; Jevc Janca, delavec; Jordan Feliks, strokovnjak; Jordan Marija, šivilja; Kačar Janca, delavec; Karstelj Edvard, publicist; Kavčič Stane, delavec; Kidrič Boris, publicist; Kidrič Zdenka, nameščena; Križevc Franc, učitelj; Klancar Tone, kmet; Klarič Jože, trgovec; Klopčič Mile, pesnik; Knez Silas, rudar; Kocbek Edvard, profesor; Kocbek Jože, učitelj; Kopitar Jože, delavec; Kovčič Slavko, čevljar; Kožar Janca, trg. pomočnik; Kraigher Boris, politkomisar »glavnega štaba Slovenije; Kralj Jože, kmet; Kramarič Anton, kmet; Krcina Milan, študent; Krivic Vlado, dipl. jurist; Krmljčič M. kmet; dr. Kršinič Anton, predsednik upravnega sodišča; Kveder Dušan, politkomisar »zapadne operative cone glavnega štaba Slovenije; Kodriš Franc, kmet.

Lampret Jože, župnik; Lepin Danijel, z. ležnik; Lesček Franc, kovinar; Lubej Franc, učitelj; dr. Lusaček Pavel, primarj; Maček Ivan, delavec; Maček Polde, delavec; Majcen Sanji, gostilničar; Majcen Tomčka, delavica; Malasie Matija, tehnik; Mazovec Jože, delavec; dr. Mikuz Metod, učitelj; Mlakar Lojze, kmet; Nemec Vojko, agronom; Novak Franjo, trgovec; dr. Novak Ivan, zdravnik; Novak Ivan, čevljar; Novak Peregrin, trgovec; dr. Obradčič Rudolf, zdravnik; Osepč Angela, delavka; Ošenič Bogdan, javni delavec; Ostrovrhar Blaž, komandant bataljona.

Pavšič Bor Matej, pesnik; Pavšič Stefan, komandant bataljona; Pevca Jože, študent;

dr. Pesnik Anton; Pirih Franc, kmet; Pirjevec Dušan, študent; Poljak Bojan, študent; Polič Zoran, drž. pravobranilec; Popit Franc, dijak; Rozman Stane, komandant »glavnega štaba Slovenije; delavec; Poplveda Pero, načelnik štaba »divizije; Redič Viktor, bančni uradnik; Rupena Mara, učiteljica; Rupena Zora, učiteljica; Rus Jože, sodnik; Semič Stane — Daki, komandant »brigade; delavec; Inž. Sernee Dušan, univerzitetni profesor; Sluga Jože, delavec; Stanovnik Janca, študent; dr. Stante Jernej; Storaž Viktor, delavec; Stritar Bogdana, operna pevka; Svetek Franc, delavec in strokovni funkcionar; Stante Peter, delavec; Sentjura Lidija, profesorica; Škerlj Franc, duhovnik; Škrabec Matija, delavec; Škrinjar Zan, kmet; Šlander Mica, delavka; dr. Šnuderl Maks; Tanačičovič Rajko, komandant »korpusa.

Taufar Franc, delavec; Tomšič Mira, profesorica; Trobiš Stefan, učitelj; Turner Edmund, učitelj; dr. Vasič Ivan; Vidmar Josip, dramaturg in literarni kritik; dr. Vavpetič Lado; dr. Viher Josip, profesor; dr. Vilfan Jože; Vipotnik Albin, rudar; Vrbovec Lojze, vodja oddelka v »glavnem štabu Slovenije; Zaberl Boris, publicist; Inž. Žagar Pavle; Želčnik Tine, delavec.

To so torej člani »vrhovnega plenuma OF«. Seznam brčias ni popoln, ker je izven dvoma, da se kakor doslej tudi še sedaj skriva mnogo komunističnih funkcionarjev in agitatorjev po Ljubljani in drugih večjih krajih, kjer se izdajajo za povsem nedolžne ljudi, pri tem pa izvršujejo naročila svojih komunističnih komandantov. A tudi tak, kakršni je, je objavljeni seznam važen in zanimiv, pa je le dobro, da so ga dali komunisti v javnost. Sedaj vsaj ves narod ve, kdo je odgovoren za umore in uboje, zarote in poizoge, za vsa neizmerna grozodejstva in razbojništva komunističnega terja.

Odgovorni so vsi navedeni člani brez izjeme. Med njimi so mnogi, ki so že z lastnimi rokami morili, ubijali, ropali in požigali. Zopet drugi so ukazovali in nadzirali izvrševanje teh zločinov. A prav tako so krivi in odgovorni tudi vsi ostali, ki so pljuvali na svojo narodnost s tem, da so se uvrstili ali se dali uvrstiti med voditelje zločinov. Tudi njih roke so okrvavljene z bratovsko krvjo, tudi njih žile so žigane s Kalinovim žigom. Njihova imena bodo neizbrisno ostala zapisana v pajbolj žalostni in sramotni kroniki slovenske zgodovine kot imena izdajalcev in uničevalcev svojega lastnega naroda.

Padli so za svoj narod

Zrtve krvave komunistične tragikomedije v Kočevju

Med enaindvajsetimi žrtvami činičnega morilskega »procesa« v Kočevju je tudi mladik, komaj 26letni idealist Ivan Lisac. Zagreznica sla komunističnih izprijenec, ki že več ko dve leti s svojo »osvobodilno borbo« strahujejo izmučen narod na našem podeželju, se je znesla tudi nad njim.

Kot slab dvotip bi se zdela morilska obtožba, ki so mu jo naprtili, če pred nami ne bi stala tragična resnica — da je od komunistične roke padel tudi on. Toda njegovi morilci so šli še dalje: poleg življenja, ki so mu ga odvzeli, so mu skušali ukrasti še čast. Predobro pa smo poznali Lisaca in predobro poznamo njegove »sodnike«, zato vemo, kakšno vrednost imajo obtožbe, na podlagi katerih so sodili, obsodili in končno tudi ubili njega ter druge njegove »strpne«.

Veseli fant vedno nasmejanega obraza je mrtve. Preostalo je njegovo delo, ki ga je opravljal povsod v Sloveniji, kamor ga je privedla pot njegovega poklica. Ni ga bilo malo, saj je bil povsod eden izmed stebrov javnega nacionalnega žrtvovanja. Bil pa je eden izmed tistih drobnih delavcev, ki ne silijo nikamor v ospredje, ki za svoje žrtvovanje ne zahtevajo nikakega plačila in priznanja, ker jim je zadostno plačilo topla zavest, da so strelili svojo dolžnost.

Po poklicu je bil trgovski sodnik. Voja ga je zatekla v Ljubljani, kjer je takoj po pojavu OF spoznal, kaj se skriva za zunanjim videzom tega »narodnega gibanja«. Kot zaveden Slovenec in nacionalist je poprjel za delo. Zastavil je vse sile, da prepreči zlorabo našega naroda za brezvestne namene, katerih perspektive so se kmalu začele kazati na obzorju. Bil je brezkompromisen borec, ki je dosledno vztrajal na svoji poti.

V Grčarici, kjer je pod geslom »borbe proti okupatorju« slovenski komunist v najlepšem sožitju s italijanskimi badoljevci napadal in ubijal svojega rodnega brata, je bil ranjen skozi usta. Prva pomoč, ki so mu jo nudili nato komunisti, je bila ta, da so ga zvezanega odgnali s seboj, da ga izmučenega in opljuvanega umore ter s tem začoste svoji nizki strasti.

Zvesto do kraja svojemu narodnemu prepričanju je padel obenem s svojimi soborci.

Ivan Lisac! Tam v rudarskem revirju se je ob Tvoji trgčinski smrti skušal Tvoj osi veli oče, zjčkale Tvoje sestre. Zgrozili so se pa tudi vsi tisoči, ki so poznali Tvoje dobro srce in Tvoj plemeniti značaj.

Kot sin proletarske družine si zrasel med rudarji, ki so do dna spoznali gnusno medsebojno igro mednarodnega komunizma in kapitalizma, zato si bil že od mladih let nasprotnik marksizma. In potem si videl, kako se ta igra ponavlja tudi v Ljubljani, ski pokrajini: komunisti in kapitalisti v ohajemu proti delovnemu ljudstvu, proti poštenemu slovenskemu narodu. Iste metode, isti cilji: držati delovno ljudstvo pod vplivom, pod terorjem in v večnem nezadovoljstvu. Videl si pa tudi še nekaj strašnejšega, okrutnejšega; slišal si o pokoljih najboljših ljudi na deželi, katerim so komunisti očitali izdajstvo, da bi pred ljudstvom opravičili svoja zverstva.

Ko si videl vse te podlosti in vsa ta zločinstva, si se odločil, kakor se je spontano odločilo vse delovno ljudstvo za red in zaščito slovenskega naroda. Komunistom si bil trn v peti, ker si predobro poznal njihovo taktiko in njihove metode. Zato so te obsodili in usmrtili. Ubili so sicer Tvoje

Poslovanje naborne komisije slovenskega domobranstva

Naborna komisija slov. domobranstva posluje v bivšem Sokolskem domu na Taboru. Naborni komisiji se morajo javiti radi pregleda protovoljce za slov. domobranstvo po naslednjem redu:

9. novembra ob 9. uri oni, ki imajo vpisne številke od 1451—21000 in od 3300—3400.

Poveljstvo izmučeno telo, toda Tvojih idealov, Tvoje ga spomina s tem zločinom niso mogli uničiti in izbrisati. Tvoje življenje in Tvoja smrt bosta ostala zgled življenja za narod in prepričanje.

Gospodarstvo

Novi obračunski tečaj med marko in lro. Kakor poročajo iz Berlina, se imajo v bodoče vsi obračuni med lro in marko vsrtili po novem obračunskem tečaju 10 mark enako 100 lro (doslej 13.15 marke enako 100 lro). S to spremembo se obračunski tečaj prilagodi povišanemu nivoju cen v Italiji. Nemška uradna mesta v Italiji smejo plačila vsrtili tudi v bankovčih, nazvanih »Reichskreditkassenscheine«.

Železni študija v Nemčiji. V dveh letih, odkar obstaja urodežen takozvan železni študija, se število varčevalcev v Nemčiji, ki vlagajo od svojih mesečnih prejemkov v naprej določene zneske v železno študijo, naraslo na 4 milijone. Mesečna vplačila znašajo sedaj 70 do 80 milijonov mark. Pri presoji gornjih števk je treba vpoštovati, da je možnost železne študije omejena le na prejemnike mezd in plač in je tudi le na Nmc. Vsakdo, kdor se prijavl v železni študiji, se mora vnaprej zavezati, da bo mesečno vplačal določene zneske od svojih prejemkov. Ti zneski, ki se pri izplačilu prejemkov kar odčitajo, znašajo 18 do 26 mark. Študi milijone varčevalcev v železni študiji pomeni, da se vsak šesti pejemnik mezd ali plače v Nemčiji udeležuje železne študije. Mesečni prihranki so prosti vseh državnih davkov in se tudi ne vpoštovajo pri obdeltih za socialno zavarovanje. Vrhu tega je za vplačane zneske, ki se bodo lahko dvignili po vojni, priznana največja obrestna mera za hranilne vloge, namreč 8 1/2 %.

Povišanje krušnega obroka v Franciji. V Franciji je bil nedavno krušni obrok povečan za 25 gramov na dan. Istočasno je bil spremenjen predpis glede mletja pšenice, po katerem je treba sedaj pšenico mleti samo do 90%, medtem ko je doslej veljal predpis o izmletju do 98%.

Mrtve zlato namesto potrebnega blaga. V evropskih nevtralnih državah se čujejo vedno pogostejše pritožbe glede težav v trgovinskem in plačilnem prometu z Zedinjenimi državami. O takih težavah poročata švicarska industrija ur, ki sicer lahko svojo visokovredno blago izvozi v Zedinjene države, kjer je po tem blagu veliko povpraševanja, vendar ima švicarska izvozna industrija največje težave pri prenosu doseženega izkupička v Švico. Izkupiček v dolarjih se sme uporabiti samo za plačilo v Zedinjenih državah ali za nakup zlata. Ker pa Zedinjene države vedno manj dobavljajo Švici, zato Švica praktično ne dobi protivrednosti v blagu, ki ga nujno potrebuje in je končno primorana, da se dolarje kupiti zlato. Pa tudi s tem zlatom ne more svobodno razpolagati, ker mora zlato ostati deponirano v Zedinjenih državah. Tako se kopičijo v Ameriki zlate rezerve Švice kot mrtve kapital, medtem ko švica nujno potrebuje razno blago, zlasti surovine. Tako se je izkazalo, da je klirinški plačilni sistem, ki velja v Evropi in ki se mu je Švica dolgo upirala, vendar boljše kakor plačilni promet s svobodnimi devizami, s katerimi se v resnici ne more svobodno razpolagati.

Borba med angleškim in ameriškim kapitalom v Iranu. Ze ponovno smo prouchali, kako mora Anglija korak za korakom odstopati svoje finančne početje v Bliznjem vzhodu ameriškomu kapitalu, ki se je zlasti polastil angleških interesov v petrolejski industriji. Sedaj poročajo iz Teherana, da je bila Britski imperijski banki v Teheranu vzeta pravica izlajanja bankovcev v Iranu in je bila ta pravica prenesena na iransko državno banko, ki pa jo kontrolira ameriški kapital.

Letošnje Vodnikove knjige

Izidevo konec tega meseca. Člani Vodnikove družbe prejmejo Vodnikovo pratio 1944 in Matičičevo lepo pripravedno delo »Petriška«. Članarina je določena na 24 lro, odpravnina na 1.50 lro. Vsi, ki žele dobiti knjige, tiskane v omejeni nakladi, naj se nemudoma prijavijo svojim poverjenikom ali pa pisarni Vodnikove družbe v Narodni tiskarni!

„Kar so bili Badoglijevi Italijani za Nemčijo, to so Američani za Anglijo“

Angleška sodba o ameriških zaveznikih

Od vojnega poročevalca Kurta Paulija

4. novembra. DNB. (PK.) Razpoloženje med ameriški in angleškimi vojniki v severni Afriki je zelo slabo, poročajo vsi nemški vojaki, ki so se sedaj v tisočih vrtili v zameno za isto število Angležev iz severne Afrike v Nemčijo. »Kar so bili Badoglijevi Italijani za Nemčijo, to so Američani za nas«, tako so cenili vojaki 8. angleške armade svoje zaveznike kot vojake. Pri tem pa je najhuje, so izjavili Angleži v razgovoru z nemškimi vojniki, da bo Anglija, čeprav zmaga proti Nemčiji, izgubila to vojno proti Ameriki.

Tudi zasebne zadeve igrajo veliko vlogo pri tem odklanjanjem zadržanju angleških vojakov napram svojim zaveznikiškim bratom iz Amerike. Tako je pokazal neki angleški podčastnik nemškemu ujetniku sliko dekleta in mu žalosten pripovedoval, da je konec v ljubezno, ker je neki »Bloody Focking Bastard of American« prišel v Anglijo. On — podčastnik — si je vedno pritrgoval od ust, da je lahko pošiljal svoje-mu dekletu konzerve Corned-Beef v Anglijo, kar pa si sedaj lahko prihrani.

Nemški vojaki, ki so bili dolge mesece na angleškem in nazadnje na ameriškem ozemlju tudi v ameriškem ujetništvu, so opazili na vseh področjih vojaškega in vojnogospodarskega življenja, da iz tedna v teden narasča nesorazmerje med močjo obeh zaveznikov. Z malenkostnimi izjemami oskrbujejo Američani Angleže z živili, čevlji, lokomotivami, tovornimi vagoni, poljedelskimi stroji itd., skratka z vsem, kar kakor koli spada k vojaškemu in gospodarskemu obvladavanju francoske severne Afrike. Mesto Oran so Američani uradno prekrstili v »New Oran«.

Američani so vedeli prav dobro, je izjavil neki sanitetni narednik iz Berlina, ki je bil mesece skupaj z angleškimi sanitetnim osebjem in angleškimi bolniki da Angleži ne morejo več ničesar dati za te ameriške dobave in zato ne ugovarjajo gospodarskemu zavzetju in izkoriščanju francoske severne Afrike. Američani so zasedli vse fosfatne rudnike in pristanišče »New Oran« je dan in noč prenapolnjeno zgolj z ameriškim; tovornimi ladjami, ki izkrcavajo lokomotive, tovorne avtomobile, stroje itd. in tudi že potrebne ameriške osebe, po večini črnce.

Američani, med njimi številni črnci, so pokazali očitno mrznjo proti Nemcem. Z nemškimi ranjenici in sanitetci so kaj slabo in ponižujoče postopali. Slehernemu Nemcu so odvzeli prstne odtise in sleherni vojak je bil dvakrat od strani in od spredaj fotografiran. Za nemške ujetnike so kuhali Američani v odrezanih beincinskih sodih, za jedilno posodo pa so jim metali prazne, neočiščene konzervne škatle. Ker niso prejeli jedilnega pribora, so si morali ujetniki sami izrezljati žlice iz desk. Razmere v

ujetniškem taborišču Sv. Denis, 50 km od Orana, opisuje neki podčastnik takole: Angleži so nas predali Američanom. Skupno nas je bilo 1400 mož. Najprej smo morali oddati od ust si pritrpane konzerve ter ure, pisnna, slike in razen tega vsa šotorska kri-la in pregrinjala. Nato so nas zaprli, čeprav je bilo dovolj prostora, na majhen prostor med dvakrat potegnjenimi in tri metre visoko žico, kjer smo prešli na štiri metre po dva šotorska kri-la. S temi smo si postavili naše šotore. Od šotora do šotora je bilo le toliko prostora, da smo utegnili za silo izkoptati odtični jarek. Ko smo bili z delom gotovi, so nas poklicali iz taborišča in medtem ko smo stali zunaj, je šlo 10 mož od šotora do šotora in popolno se naše poslednje imetje. Nekateri izmed nas so glasno kričali, da je to nesramnost, Američani pa so potegnili dvakrat vse te ugovarjalce ven, jih odpeljali na prosto polje in jih tam pretepeli do nezavesti. Nato so jih vrgli v naše taborišče, od tu pa smo jih morali prepeljati v ujetniško bolnišnico, kjer smo ugotovili, da jim je bilo pri pretepanju zlomljenih več reber.

Vzrok mrznje Američanov so kompleksi o manjvrednosti. Kljub svojim materialnim bogastvom so se čutili tudi napram najnavadnejšemu nemškemu ujetniku manjvredne na notranji vrednosti. Nek vojak poroča, da so v bojih pri Tabarci zajeli pol čete Američanov, ki so si še v zadnjem trenutku hoteli privezati preko rokava trak Rdečega križa, da bi si pridobili boljši položaj. Angleži so karakterizirali svojega zaveznika z besedami: »Američan se boji Boga in Nemcev«. Isti vojak nadaljuje, da bi ob nenadnem koncu vojne Američani prvi kar skakali od veselja. Nič izmed naših nasprotnikov ni tako sit vojne in se tako ne boji bojišča kakor Američan.

Ko sta bila določena dan in ura za odhod izmenjanih ujetnikov, so tudi ranjenice, amputirance in celo slepce še v prevoznem vaku in Oran stražili črni in beli Američani s prstom na petlinu avtomatskih pištol. Pomeč Oranskega pristanišča, od koder je odplula ladja v Evropo, je bil obdan od vojnega kordona črnih straž, ki so bili oblečeni v kratke hlače, gamaše in so nosili kot znamenje posebno negovane-ga izgleda bele rokavice. Ko je ladja odplula, se posamezniki niso mogli vzdržati, da ne bi Nemcem kazali znakov, kako jim bo odrezan vrat.

Viktor Emanuel

se bo umaknil

Zeneva, 8. nov. DNB. V dobro poučenih krogih v okolici Badoglia, tako poroča Reuter, smatrajo zelo verjetno, da bo Viktor Emanuel sedaj končno sam predlagal svojo abdikacijo.

Slovaška neomajno v protiboljševiškem taboru

Dr. Tiso o dvoletnosti moskovske politike

Bratislava, 8. nov. DNB. Predsednik slovaške države dr. Tiso je v soboto na velikem zbrovanju otvoril slovaško zimsko pomoč za l. 1943/44. V svojem nagovoru je izjavil predsednik dr. Tiso: »Za slovaško vlogo politika ne pomeni pričakovanja ugodnega trenutka, temveč službo narodu. Bil bi zločin nad narodo samo-zavestjo, če ne bi spoznali, kaj vse smo storili v preteklih petih letih. Enako bi bil zločin nad narodo vestjo in ponižanje pod človeško čast, ako ne bi priznali zgodovinske dejstva, da sta vprav Nemčija in njen vodja Adolf Hitler vrnila slovaškemu narodu njegovo samozavest in mu pomagala pri zgraditvi državne samostojnosti.«

Ob zaključku je govoril slovaški predsednik o boljševiški nevarnosti in je izjavil, da se slovaško stališče glede boljševizma in proti njemu naperjenega boja, ki naj reši krščansko kulturo in ohrani slovaško narodno samostojnost, toliko časa ne more spremeniti, dokler ne bo boljševiška nevarnost končno ukročena. Tudi Kremljeva politika kamuflaže ne bo prevarila slovaške politike. »Boljševizem je in ostane naš nespravljiv sovražnik«, je končal dr. Tiso. »In mi bomo ostali njegovi nespravljivi nasprotniki.«

Anglošasi soglašajo z izročitvijo Finske boljševikom

Zeneva, 8. nov. DNB. Reuterjev zastopnik v Washingtonu poroča, da je zvedel iz zanesljive ameriške diplomatske vira, da se bo načelo »brezspojne predaje« uporabilo tudi pri Finski. Finska je

namreč prav tako zaveznica Nemčije kakor Madžarska ali ostale dežele, ki sodelujejo z njo. Zadevna od zavezatkov sprejeta dolčica se bodo torej uporabljala pri Finski enako kakor pri Italiji. Podobno kakor ostalim deželam, ki jih je vojna opustošila, bo treba najbrž tudi Finski pomagati pri oskrbi z življenjskimi potrebščinami, vendar pa je sedaj še prezgodaj, da bi se s tem vprašanjem pečali. Anglija in Amerika bosta morali odobrati mnogo svojih zaveznikov, ki trpe pod nemškimi jarmom, in vse te države bodo imele prednost pred drugimi.

Reuterjevo izjavo potrjuje poročilo londonskega lista »Daily Sketch«, da namreč Meevka zahteva brezspojno predajo Finske. To so sklenili na moskovski konferenci zmanjnih ministrov ter sta Anglija in Amerika popolnoma soglasni s to sovjetsko zahtevo.

Španija odklanja proustidarske spletke

Madrid, 7. nov. DNB. Odkritje tajnih dokumentov, ki razkrivajo proti generalu Francu naperjena spletkarjenja pod angloameriško zaščito delujočih rdečih španskih emigrantov in prostozidarjev, je v Španiji zbudilo viharno ogorčenje. Prestolniko in pokrajinsko časopisje kliče ob tej priliki na boj, ki naj popolnoma uniči strup prostozidarstva. Katoliški list »Ya« zahteva, da mora biti Španija stalno v boju proti prostozidarjem, ker predstavljajo popolno zanikanje vseh vrednot, ki tvorijo zgodovinsko podlago španskega naroda.

tomec nekdanj slavni vinskih vrst, po našem nile več razvajenem grlu, in kolko veselja, užitka, zabave in pouka nam ostaja za zimsko večere s teboj, vabljivi gospod Razglednik! Saj je res, da je na polčoh že precej knjig; hvala Bogu! Toda vzlic tvojemu zastavnenemu formatu in precejšnji delihni bo zate še vedno dovolj prostora in menimo, da bi bilo pustno in krivično, če bi te ne sprejeli v častno vrsto naših posebno ljubih knjig, kot pričlo in znanika slovenskih »senkarjev« sto let po ustanovitvi Bleiweisovih »Novic«.

Tomšič, Starocerkvenoslovska slovnica

Pokrajnjska šolska založba v Ljubljani je izpopolnila učbenik za višje razrede srednjih šol s tanko, 76 strani obsegajočo knjigo prof. dr. Franceta Tomšiča »Stara cerkvenoslovska slovnica in čitanka«. Učbenik obsega uvod s pregledom indeoevropskih jezikov, katerih prazjek je dal podlago tudi praslavščini, in iz nje se razvija stara cerkvena slovnica. V nadaljnjem delu uvoda naštevajo pisec starocerkvenoslovske spomenike in prehaja na to k azbukici. Slovnici del obravnava glasovljeve in oblikovljeve ter z mnogimi primeri, ki se primerjajo ostrojo na slovensčino, uvaja učence v strukturo jezika, v katerem sta solunska brata svetnika spisala v 9. stoletju prve slovenske knjige. Drugi del učbenika obsega čitanko, pri čemer so berila

Kultura

Razglednik se predstavlja

A. Dovoli, spoštovano občinstvo, da se ti predstavim: sem pripravljajoči se Razglednik »Jutra«.

B. Ah, kakšen domislek: pripravljajoči se Razglednik! Kaj naj si pošten Slovenec misli pod tem imenom?

A. Pomeni, da me ljudje pridno pripravljajo. Ne vem še natanko, mislim pa, da jih je dvajset, trideset, ki imajo opravka z menoj. Zdatj sem še v dolgih stolpcih svineca, pokrivaločega cele mize, toda ne bo dolgo, pa postanem papir in me zvežejo v knjigo, da bo veselje za mano!

B. Kaj pa si prav za prav? Koledar? Zbornik? Letopis? Almanah? Teško te je predstiliti po samem imenu.

A. Skupinsko o'keto mi utegnemo prilepiti kritiki, če jih bo mikalo. Meni se ne zdi važno, vem samo, da nisem koledar, zato nikakor ne tekmujem z vrstniki, ki pridejo nekako ob istem času na knjižni trg. Za zbornik sem malce presplošen, za letopis preobrok. Lahko bi bil neke vrste almanah, če bi me ne likali nekako po »magazinsko«. Pojavim se še v letu, ko se spominjamo stoletnice »Novic« in hočem pokazati, kaj zmornost današnjih slovenskih novinarjev aliis novinarji, članikarji. Kajti predvsem bom njihovo čast, zakoniti potomec družine »Jutra«.

B. Danes se nam marsikaj ponuja in ne vemo, koliko ti lahko zaupamo, čeprav so tvoji starši znani. So pač taki časi, da se naraščaj rad izpridi. Res da ne boš drag — teh 28 lro zaleže za liter tistega kislega in nedolžnega vina, kakor nam ga točijo po kromah, medtem ko tvojih 300 potiskalnih strani že nekaj pomeni in ostane še dolgo v hiši. Ne zameri, toda hotel bi vedeti kaj več kakor nam pove podoba tistih dolgih stolpcev iz svineca, kakor si nam jo malo prej pokazal.

A. Razumem, da tako splošno predstavljane ne zadošča. Občinstvo ima staro pravico do radovednosti. Če sem rekel, da bi lahko bil almanah, nisem mislil na tradicijo »Pisanice« in drugih takih literarnih zgledov. Moji očetje pravijo, da bom precej samosvoj, ukrojen tako, kakor niso bili pri nas ne koledarji in ne zborniki, dahi bom imel nekaj od teh in od onih. Poslušajte tedaj: Na teh tri sto straneh velikega formata bo dovolj zanimivega čtiva za stare in mlade, za učene in neučene; marsikaj domačega, lahkega, prijetnega, pa tudi nekaj bukovske učestnosti za tiste, ki jim prija taka duševna hrana. Predvsem bo tu dovolj novega, svežega leposlovja. Ali vas zanima novela Vladimirja Levstika? Ali povest Frana Govekarja, ki je v tej novinarski družini vedel kakor star in ugleden gost? Poleg cele vrste izvirnih pripovednih prispevkov boste našli prevode iz tujih slovstev, med njimi tako ljubimivi opis božičevanja, kakor je lotiškega pisatelja Virza poglavje iz znamenitega romana

»Straumeni«, dalje prva in menda edina novela belgijskega pesnika in filozofa Mauricea Maeterlincka, proza Axela Muntheja itd. Nikakor bi ne maral vsega izdati; pri takih izdajah je čitatelju poseben užitek, če lahko odkriva in če je kdaj pa kdaj prijetno presenečen. Naj samo omenim, da bo zastopanih poleg leposlovja še kakih dva, najst različnih panog in struk od literarne teorije (O prevodih in prevajanju) do zgodovine (Pa da vseh vrst naravoslovnih ved, tehnike in medicne. Elko Justin bo udeležen z obsežno razpravo iz prešernoslovja, spisano na podlagi nove, še neznane tvare: prirodnoznanec dr. St. Bevk bo med drugim prikazal živalstvo Evrope. Lvskoribiški pisatelj dr. J. Loker bo opisal lov volkov v kirgiski stepi, mlad kemik se bo pomudil pri čudežih kemije, še mlajši ljubitelj astronomije bo odprl pogled v vse, mirje, Pozabljam, težke reči pozabljam! Glej, ali vas ne bo zanimala reporterjeva »Verna podoba Ljubljane«, v kateri je statistički vzeta nje suhoparnost in nadomeščena z nazornostjo, ki poučuje in zabava? Stoletnica »Novic« bo kajpak proslavljena z gradivom o članikarstvu in članikarjih: novinarski tovarišogovorniv bo prikazal Janeza Bleiweisa kot novičarja, dr. Josip Reiser bo pridobil novo tvornico o zgodovini ustanovitve »Slov. Narodca in Narodne tiskarne, tovariš iz redakcije bo opisal potek dnevnika, njegovo vsakdanje življenje — tjako, kakor se kaže pogledu reporterja, ki ima najrajši vni tiskarskega črnila. Drugi član družine »Jutra« bo pri-

občil svoje zapiske iz Rima, Pariza in Aten — esejsko orisane profile teh slavni mest, mimo tega je napisal članke o Ivanu Cankarju, o skladatelju »Prodane neveste« in še o tem in onem — počakajte, ga boste že spoznali. In s' mo bo sebi še ume, da se bo s tega razgledniškega vidika odpral pogled v viharu: aktualnost vojnega časa; v njegove ideološke boje, v njegovo razgibano problematiko, in že cel ciklus skrbno izdanih zemljevidov, ki so potrebni pri vsaki številki »Jutra«, če kaj zasledujemo potek gigantske borbe za Evropo, že ta ciklus bo odtehtal vsaj polovico denarja, ki ga izdati zame. In da ne pozabimo strehe: obsežne, obilne strehe, se pravi, množice drobnih člankov, opazk, aforizmov, anekdot, smešnic — strehe, ki bo nekako pokrila nosilne stebre celotne razgledniške stavbe in bo izbrana s posebnim upoštevanjem najboljše na zanimivejše tvarine. In ilustracije, ljudje božji! In —

B. Dovoli, da te prekinem, zakaj vidim, da imaš temperament propagandista in bi bil kmalu izjal tudi to, kar nam mislijo tvoji očetje prihraniti za presenečenje. Saj je res, da smo publikum in da imamo pravico biti radovedni, a tiskajo je res, da se nam zelo polaska, kdor nas ume prjetno presenetiti. Zato menimo, da si se za sedaj že dovolj predstavil; te glej, da nam daš, kar obetaš in če se kaj dobrega navreže — slava tebi! Zares, ocenili so te zelo nizko, ko so ti omerili za tako obilno in pestro vsebno nekako tako ceno, kakor litru vina. Kako hitro steče ta kapljica, pozni po-

Kronika

Novi poslanik fašistične vlade v Bolgariji. Za diplomatskega zastopnika fašistične republikanske vlade Italije v Sofiji je bil imenovan poslanik Umata, bivši italijanski generalni konzul v Zagrebu in poznejši poslanik Italije v Bangkoku.

Ihladen sprejem Viktofa Emanuela v Neapluju. Iz Madrida poročajo, da je italijanski kralj Viktor Emanuel prošle dni obiskal Neapelj, kjer se je pojavil prvič po kapitulaciji Italije. Prebivalstvo je Viktorja Emanuela sprejelo zelo hladno ter z veliko brezbrzičnostjo.

Prijet izdalec. Fašistične oblasti so aretirale generala Guzzonija, bvshega poveljnika italijanskih čet na Siciliji, ki je skušal pobegniti iz Italije, da bi se pridružil Angležem. Guzzoni pride pred posebno sodišče, ki ga bo slišalo zaradi veleizdaje.

Zenska polietija v Franciji. Polietija v Limogesu se je ojadila z nameščenim policistom. Doslej je bilo v službo sprejetih 20 bkih Francozink, ki jim je predvsem poverjeno varstvo redi na večjih cestah in trgih in pa varstvo žena in otrok.

V Anconi poručenca sirotnišnica. Pri nedavnem napadu angloameriških terorističnih bombnikov na Ancono ob Jadranskem morju je bila popolnoma razdejana tudi otrodsna sirotnišnica. Njeni prebivalci so bili do zadnjega ubiti.

O obupnem naklepu mlade matere poroča graški dnevnik iz Nestsbacha pri Gradcu. 29letna čevljarjeva soproga Julijana Fuchsova je vzela dolgo žico, na katero je privzela kos opeke in jo vrgla čez električno napeljavno visoke napetosti. Po prejšji je pripravila še čeber vode, v katero je vtaknila roke. Poklicala je 6letno hčerko Irmgard in ji rekla, naj tudi ona vtakne roke v vodo, kar je ni hudega služka hčerka storila. Mati in hči sta dobili opekline na rokah in sta bili prepeljani na graško kliniko. Zal so nežne otroške roke posebno hudo poskodovane.

Dve smrtni nesreči. 65letni uradnik bolniške blagajne Franc Fritz v Gradcu je prišel pod tovorni avto in dobil tako hude poškodbe, da je izdihnil na graški kliniki. 56letni nameščenec Jožef Frank iz Medlina pa je na nekem prelazu prišel pod vlak in so ga drugo jutro našli mrtvega.

Iz Ljubljane

Tobak na tobačne nakaznice!

Iz vrst kadilcev smo prejeli: Dolge kače, ki se nastavljajo pred trafikami, najbolj zgornjo pričajo, da doseadnji način razdeljevanja tobačnih izdelkov ni več primeren. Je že res, da dobivajo trafikanti sedaj nekaj manj tobačnih izdelkov, toda zaradi tega kadilec ne bi bilo treba pustiti drugo delo in čakati pred trafikami. Bi se pač vsak malo omejil, pa bi šlo. Toda v kačah pred trafikami vidimo vedno več žensk, tako da se lahko reče, da večino tobačnih izdelkov pokupijo sedaj ženske. Takoj lahko presoditi, da le malo teh žensk počaka kupljeni tobak, vse drugo roma na črno borzo. Moški smo povsem zaposleni, tako da se nimamo časa nastavljati pred trafikami. Zato smo odločno za to, da se tudi za tobak uvedejo nakaznice, da bomo tako v redu dobivali količino tobačnih izdelkov, ki nam bo odmerjena. Veseli pa bi bili tega gotovo tudi trafikanti, ki jih morajo sedaj mnogo prestati od nezadovoljnih kadilcev in sitnih žensk.

Cenjene naročnike v Ljubljani vlijudno prosimo, da potpijo še par dni, če »Jutra« ne dobijo vedno pravočasno. Zaradi združitve »Naroda« z »Jutrom« je treba reorganizirati tudi raznašalsko službo, pri čemer so se pojavile težkoče zaradi tega, ker so nekateri raznašalci doslej raznašali oba lista, vendar pa po večini v različnih rajonih. V nekaj dnevih bo raznašalska služba preurejena, pa upamo, da bodo potem vsi naročniki, stari in novi, prejeli »Jutra« vsak dan v redu in pravočasno.

Novi grobovi. Včeraj je umrl bivši šolski upravitelj v Dolskem g. Alojzij Vodopivec. Pogreb dragoga pokojnika bo v torek ob 3. popoldne iz kapelice sv. Kristofa na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Z avtomobil je razpustila svojo poslastico in trgovca ga. Katarina Ahlino va. K večnemu počitku bilo blago mater spremlil v torek ob 15. iz hiše žalski, Podušiška cesta 24, na pokopališču v Dravljah. — Preminil je postni zvanik v pokouju g. Josip Bizovičar. Zapuščena soproga, štiri sinove, dve hčerki in številno drugo sorodstvo. Na zadnji poti bodo rajnega spremlili v torek ob pol 16. iz kapelice sv. Jožefa na Zalah na pokopališču pri Sv. Križu. — Pokojnik naj bo ohranjen blag spomin, užalečim svojim pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Poročila sta se v viški cerkvi inž. econ. Milan Voglar in gđc. Dana Modičeva, učiteljica. Obilo sreče!

Sprejemi v železniško službo. Zolezniška direkcija obvešča, da nima prostih mest za nove sprejeme, ker so vsa mesta zasedena. Interesenti se zato opozrajajo, naj do nadaljnjega ne vlagajo prošnje za službo. Tudi za primer kasnejše potrebe se tako prošnje ne vzejajo v evidenco. Delavce pa po potrebi sprejemajo zunanje ednice.

Trgovcem z vinom in potrošnikom. Po zakonu o državnih trošarinah se do 20. novembra smatra vino kot most, če vrenje s traja in v tem primeru se na plača državnih trošarin. Kemlčna preiskava letalnega uvoženega vina pa navadno pokaže, da je vrenje prenehalo in se zaradi tega smatra kot vino, vsled česar je treba plačati državne trošarine. Iz pisarne Finančne direkcije — odsek za carine v Ljubljani.

V vsakem zaključku mora biti orodje, ki si z njim ob potrebi člašamo izkop. Razen tega mora biti orodje in oprema za gašenje tudi pripravljena v zaključku. Le pšček in voda sta na podstrežju in povsod drugod že stalno pripravljena.

50 ur čakanja za eno tramvajško vožnjo. V nedeljo zvečer ob 19. je čakala na tramvajski voz pred »Evropo« cela množica ljudi. Kmalu po 19. uri je privoženil na postajališče voz št. 4, kateremu je bil priključen še en voz. Ljudje so čba voza takoj napolnili v nadi, da se bodo kmalu odpravili proti remizi. Toda čakanja ni hotelo biti konca ne kraja. Ljudje so protestirali, zabavljali in zahtevali, da se voz pomakne naprej, toda odziva ni hotelo biti. Šele ob 19.45 se je tramvaj toliko »ogrel«, da se je premaknil z mesta. Če računamo, da je bilo v obeh vozeh blizu sto potnikov in seštejemo čas nestrpnega čakanja, vidimo, da so vsi ti ljudje izgubili nad 50 ura časa za eno samo vožnjo. In to v času, ko se blizu policijska ura ter nipa vsakdo stanovanja poleg tramvajške postaje. Treba je povedati, da je takšno postopanje s potujočim občinstvom brezobzirno. Če se zahteva disciplina od občinstva, ki se vozi s cestno železnico, je vsakakor na mestu tudi zahteva po disciplini s strani cestne železnice.

Opozorjajo se vsi čestniki nalivnih peres, da ima tvrdka »Everest« še na zalogi rezervna peresa, ki so prečizno izdelana iz najboljšega materiala ter dočela odgovarjajo kakovosti zlatih peres. Na zalogi tudi specialna kopirna peresa za kopirno knjigovodstvo. Ljubljanci, pohitite dokler traja zaloga! »Everest«, Prešernova ulica 44.

Če želite prodati vaš radio aparat, obrnite se najprej na tvrdko EVEREST, Prešernova ul. 44. Kjer boste prodali aparat hitro in po najvišji dnevi ceni ter pri takojšnjemu plačilu.

Društvu slepih darujejo namesto cvetja na grob pok. g. Mare Slamič 800 lir Lenčka in Janez Košenina ter Marta in Meta Šavnik. Plemeniti dobrotnikom se odbor iskreno zahvaljuje.

Namesto venca na grob g. Josipa Pečana poklanja družina Richter 200 lir za mestne reveže.

Lektacija zapadnih predmetov bo v petek 12. t. m. ob 15. uri v mestni zastavljalnici na Poljanski cesti 15.

Zapomnite si dobro, da boste dosegli za vaš p'salni stroj, ki ga nameravate prodati, najvišjo dnevno ceno pri tvrdki EVEREST, Prešernova 44

Štedite s kurivom

Bolj ko kdaj poprej je dandanes treba štediti s kurivom. Z nastopom zime je napočil čas, ko spada kurjenje k vsakdanjim poslom gospodinje. Da se d-seže pri kurjavi čim večji učink, je vedno znova treba upoštevati vse lastne in tuje izkušnje. Letošnjo zimo bomo morali s kurivom še bolj štediti kakor prejšnja leta, ker je d'čeva zelo težavna in mora pač vsakdo gledati, kako bo prišel na kraj s tem, kar ima in kar bo morda še dobil. Vedno znova se pri kurjenju delja stare napake iz navade, ki se pri malo večji pazljivosti kaj lahko odpravijo. Tako se na primer mnogo prštedi, če se za podžiganje drva čim drobneje nacepojo, približno na debelost svinčnika. Za podkurjenje se vzame pest zmečkane papirja in nanj nalozijo tako drobno nacepljena drva. Decela napačno je, če se vzame za podkurjenje kar cel kos papirja ali cel časopis. Preveč papirja preprečuje dovajanje zraka in ne daje toplote. Ogenj lahko gori le tedaj, če ima dovolj zraka. Če je premalo zraka, se gorivo ne more dočela izkoristiti. Če je pa preveč zraka to se pravi, če peč ali štednik preveč »vleče«, potem gre to, plota v dimnik in kurjava sploh nič ne zaleže. V začetku ko zakurimo, moramo dati dovolj zraka, ko pa se ogenj razgori, je treba doved zraka toliko zapreti, da ogenj žari, ker daje tako največ toplote in se peč najbolj razgreje. Gledati je treba na to, da je netivo enkomerno porazdeljeno po vsej gerilni plošči. Ko je jed skoraj že dokuhana, se ne sme več nalagati, ker gre sicer mnogo toplote in kuriva brez potrebe v izgubo. Vse to so malenkosti, a če se jih upoštevata, se s tem prihrani mnogo danes tako dragocenega kuriva.

Z Gorenjskega

Godbeni rbor koroškega polka iz Narvika je te dni zaključil 14-dnevno koncertno turnejo po koroških krajih. Priridel je vrsto večjih koncertov, ki so bili povsod odlično obiskani. Poslovilni koncert je bil v Velikovecu, kjer so ob enem praznovali dan stranke.

Spodnje Štajersko

Nad 450 zborovanih je prredila štajerska domovinska zveza pod geslom »Fronta in družina se borita za zmagos«. Na zborovanih tolmačijo govorniki spodnještajersko prebivalstvu vojaški in politični položaj ter probleme Spodnje štajerske, kakor tudi dolžnosti in naloge nemškega prebivalstva. V Mariboru je bilo 5. novembra skupno 37 takih zborovanj.

Zaščitno cepjenje otrok. Po odredbi oblasti bodo na štajerskem vsi otroci od enega do 14. leta starosti cepljeni proti škriatici in delavci. Cepjenje je brezplačno. Skupno bo cepljenih okrog 300.000 otrok. Najprvo bodo cepljeni vsi otroci v otroških vrtcih in ljudskih šolah.

40 let zvestega dela je praznoval te dni Ivan Černec, ki je že od 5. oktobra 1903 zaposlen kot pomožni delavec v Lavričevi tovarni usnja v Konjicah. Svoje čelo v tovarni je prekinil le med prvo svetovno vojno, ko je bil na fronti.

Zbiranje odpadkov. Mesec november je po vsej Nemčiji določen za zbiranje odpadkov. V ta nazne so urejena posebna zbirališča. Šolski otroci pa imajo nalogo, da ob določenih dneh obiščejo vsako hišo in pri vsaki gospodinjici poberejo kosti, papir, odpadke raznega blaga, kovine, prozalne škatle konzerv in podobno. Vsak šolac mora zbrati mesečno vsaj pol kilograma kosti, pol kilograma čunja in 3 kg papirja.

Zatamnitev na štajerskem je določena do nadaljnjega od 17. do 6. ure zjutraj.

Smrtna nesreča je zadela 53-letnega lastnika elektrotehniškega podjetja Alojzija Spragerja iz Maribora. V Radečah je popravljal javno električno napeljavo. Ko je odvijal poslednjo žico, se je sprožila varovalna naprava in je žica tako udarila Spragerja, da je padel ob betonski tram. Ker mu je počila lobanja, je na mestu izdihnil.

Iz Srbije

General Nedić je prevzel vrhovno poveljstvo nad vsemi oddelki prostovoljcev v Srbiji. Kakor je izjavil, hoče borbo proti komunizmu voditi brezobzirno in v vsemi sredstvih. Oddelki srbskih prostovoljcev bodo v kratkem številčno močno ojačeni.

Iz Gorice

Občinski uradi sprejemajo odslaj stranke od 8.30 do 12. izvemšči preskrbovalni urad v ulici Crspi, ki je odprt za stranke od 8 do 12. Mestna tržnica je odprta od 8.30 do 16, ob nedeljah in praznikih pa od 8 do 11.

Potovanje iz Gorice in v Gorico. Nemško vojaško poveljstvo v Gorici je odredilo, da se v času od 6. do 18. ure lahko potuje iz Gorice in v Gorico brez vsakega posebnega dovoljenja. Oni potniki, ki nameravajo potovati z vlaki po 18. uri in pred 6. uro, pa morajo imeti posebno dovoljenje, ki ga dobijo pri nemškem mestnem vojaškem poveljstvu.

Prodaja steklenih ter keramičnih izdelkov. Poltrajinska zveza trgovcev v Gorici opozarja, da je do nadaljnjega ukinjena veljavnost določb z dne 17. januarja 1942, ki se nanšajo na prepoved prodaje steklenih ter keramičnih izdelkov po posebnem seznamu.

Prečjenje v cerkvi osrednjega bogoslovne učilišča. V četrtek 4. novembra je bila svečana proslava patrona cerkve sv. Karla v goriškem osrednjem bogoslovnem učilišču. Ob 10 je bila svečana služba božja, ki jo je daroval ob številni asistenci goriški nadškof Margretti.

Smrt dr. P. Melpignana. V Istri je bil ubit dr. Patricij Melpignano. Padel je bil dolgo vrsto let tajnik šolskega nadzorstva v Gorici. Pozneje je bil premeščen k šolskemu nadzorstvu v Trstu.

Usodna eksplozija. Smrteno poškodbe je dobil 16letni Albert Gobjevšek iz Plav v Soški dolini. Zaradi eksplozije naboja je bil tako hudo ranjen, da mu niso mogli rešiti življenja niti skrbna prizadevanja goriških zdravnikov.

Nezgrade. Na desni nogi se je poškodoval 14letni Bruno Umerl, stanujoč v ulici na Grad. Med igrs se je ranil na desni nogi 12letni Hermin Mišigec z šmartna v Brdih. Med delom na polju sta dobita številna rane po rokah in nogah zaradi eksplozije nekega naboja 29letni kmetovalce Josip Plesničar in 35letna kmetica Josipina Filej iz Grgarja pod Sv. Goro. Silena nesreča se je pribetila 11letnemu Ignaciju Mincusiu iz Ajdovčine, ki ima poškodbe po vsem telesu. Ponesrečenec se zdravi v goriški bolnišnici

Prezgodnji pozdrav snega

Ljubljana, 8. novembra.

Sneg je pobelil hrib in dol. Nastopajoča zima nam je poslala svoj prvi resnejši pozdrav in nas precej neopripravljenega postavila v objem prave bele opojnosti. V nekaj urah je včeraj zapadlo toliko snega, da je snežna odeja popolnoma prekrila vse zelenje. Sicer ni nihče mislil, da se nas bo letošnja zima usmislila in da bo minila brez snega in hudega mraza, včeraj pa smo vendarle bili zelo neprijetno presenečeni. Sprejeli smo ga, kakor sprejememo priljubega gosta, ki se ga ni močče znebiti.

Zgodaj zjutraj ni prav nič kazalo, da bo nastopil v nekaj urah takšen vremenski preobrat. Sijalo je še nekaj časa sonce. Kasneje so ga zakrili oblaki in neopazno so se zbrali nad Ljubljano snežni oblaki. Malokdo si je od prvih snežinkah, ki so bile podobne sodri, mislil, da gre za zares. Niti kasneje proti podnevu, ko je bela mana vedno bolj vztrajno naitavala, nismo verjeli, da bo sneg obeljal, kaj še, da ga bo nasulo tako debelo plast. Zdelo se je, da so tla še pretopla, saj so se prve snežinke naglo topile. Počasi se je tudi zemlja vdajala in podlaga za snežno odejo je bila gogna. Sirehe so bile že pobejane, ko se je sneg počasi nabiral na tleh. Cim je obstala prva tenka plast, se je naglo debelila.

Brezskrbni otroci so menda edini sprejeli sneg z iskrenim veseljem. Sredi popoldneva so se po periferiji že sankali in kepali. Ni jih motilo, da so sanke v mokrem snegu zelo nerade tekle. Veselja jim ni kalila niti mokrota, ki jim je neusmiljeno lezla skozi raztrgane podplate. Bela opojnost jih je popolnoma premotila.

Ni pa učinkovala s svojim običajnim čarom na odrasle. Zaskrbljene so ga pogledovale zlasti gospodinje. Strmele so skozi okna in si želele, da bi bilo nebo usmiljeno in se zadovoljilo samo s prvim sčmem snega. Ko pa ga je bilo vedno več, so s strahom pomislile na prazne drvarnice in šrambe. Cim debelejša je postajala zunaj plast snega, tem bolj jim je stiskala srce skrb za družino in otroke. Kaj bo, če bo sneg obeljal? In stare ženice vedo povedati, da še dobro pomnijo, ko je pred leti sneg zapadel kakor letos na prvo nedeljo v novembru in potem obeljal vso zimo.

Takega razvoja letošnje zime, kakor se nam je nakazal včeraj, ne bi bili veseli niti vrtnarji in vrtnarice. Večina pozne vrtnice, zlasti endivije, zelene, porov, je še v zemlji na prostem. Dosedanje suho vreme je vse zapeljalo, da se večinoma še niso lotili spraviljanja. Na vrtovih je še mnogo zelene hrane, ki bi je bilo škoda, če bi jo sneg pokrivil ali uničil. Precej dela so imeli s snegom včeraj popoldne sadjarji. Večina sadnega drevoja in raznega okrasnega grmičevja še ni odvršla

Iz Trsta

Vpoklic pod orožje v območju tržaškega poveljstva republikanske fašistične vojske. Glavni poveljnik vojaškega kroka v Juljski Beničiji general Giovanni Esposito je oredil vpoklic pod orožje vseh častnikov in podčastnikov, ki pripadajo italijanskim oboroženim silam. Vpoklic pod orožje se razširja na zakonski dekret fašistične vlade, ki je bil izdan 21. oktobra t. l. ter predvideva vpostavljen italijanske vojske. Častniki in polčastniki vseh činov in vseh rogov črvoja, ki so se nahajali v T. stu od dne 8. septembra 1943 ter so pristojni v Trstu ali v tržaško provinco, so dolžni, da se prijavijo zadevnemu vojaškemu poveljstvu. Izvzeti od tega vpoklica so samo vojaški zdravniki, živinozdravniki in lekarnarji. Navedeni se morajo zglasti v vojašnici v ulici Rossetti do 10., olnosno do 15. novembra t. l.

Vzpostavitev avtobusnega prometa na progi Trst—Pulj. S 1. novembrom je bila vzpostavljena avtobusna zveza na progi Trst—Pulj. Vožnja traja 3 ure in 10 minut. Avtobus odhaja iz Pulja ob 6.30 in prispe v Trst ob 9.40. Vrača se iz Trsta ob 15. in dospe v Pulj ob 18.10.

Smrt tržaškega profesorja. Med vožnjo je bil ustreljen na parkniku, ki je vozil v Pulj, prof. Kamil Cristofolini iz Trsta. Pokojnik je bil profesor na učiteljsku v Trstu. Pozneje je bil pridržen klasičnemu liceju v Splitu. Namenjen je bil v Pulj na obisk žene in dveh sinov. Bil je član puljskega fašjskega direktorija.

Smrt na bojšču. Poročnik Oton Rudi Visintin je padel dne 21. decembra 1942 v Matragovu na ruskem bišičju.

Operna predstava za nemške vojake. Narodno socialistična stranka v Trstu je priridel v prostori gledališča Rossetti te dni predstavo Puccinijeva »Tosca« za pripadnike nemške vojske v Trstu. Predstava so se udeležili večinoma nemški vojaki pa tudi drugi člani nemške narodne skupnosti v tržaškem mestu.

listov. Brezme južnega, mokrega snega, ki se je uel na drevu in grmovju, je bilo od ure do ure težje. Mlada drevesca, ki niso pritrjena h kolu, so se kmalu začela upogibati. Veje starih dreves so se nevarno šibile. Bila je nevarnost, da jih bo sneg polomil. Tako bi nastala občutna škoda in sadjarji so hoteli streati sneg z dreves in grmovja.

Pod težo snega so popustile tudi nekatere žilne napeljave. Telefonsko omrežje ni posebno trpelo, po tleh so večinoma popadale le provizorično napeljane žice.

Dasi so le redki snažili hodnike in niso po cestah se vlekli plugov, so si ljudje sami shodili sprti potrebne gazi. Proti večeru se je na njih nabirala brozga, ki je premočila tudi najboljše usnje. Kdor se ni zavaroval z galošami in snežkami, je prišel z mokrimi nogami domov.

Dasi so ponekod še čistili sneg. To pa res samo ponekod, ker se večina hišnih postopnikov še ni zavedla svoje dolžnosti. Morda so tudi mislili, da bo sneg čez noč zgnil, kakor je prišel. Dobro bi bilo, da se čim prej spomnijo na svojo dolžnost.

Včerajšnji sneg je prišel mnogo, mnoga prezgodaj. Letos bo malokdo imel snega za čare bele opojnosti. Zelja vseh je, da bi sneg čim prej skomel in da bi zima svojo ostrino čim bolj zadrževala. Tako bo ustrezno ogretni večini Ljubljancinov.

Beleznica

KOLENDAR

Torek, 9. novembra: Božidar, Teodor.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matien: Moja si!
Kino Sloga: Zaupam ti svojo ženo.
Kino Union: Moser kot detektiv.
Kino Moste: Veliki kralj.
Kino Kodeljevo: Vabimo na ples.

DEZURNE LEKARNE

Dane: Piccoli, Bleiweisova cesta 6; Hočvar, Celovška cesta 62; Gertus, Mosta, Zaloška cesta 47.

ZATAMNITEV

je strogo obvezna od 13. do 6. ure!

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Torek, 9. nov., ob 16.30: Kavarnica. Red Torek.
Sreda, 10. nov., ob 16.30: Cvetje v jeseni. Red I.
Četrtek, 11. nov., ob 16.: Kovarstvo in ljubizen. Red Četrtek.
Petek, 12. nov., ob 16.30: Potopljeni svet. Izven. Cene od 18 lir navzdol.
Sobota, 13. nov., ob 16.13: Kavarnica. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

OPERA

Torek, 9. nov. ob 16.: Netopir. Red B.
Sreda, 10. nov., ob 16.: Orfej in Evridika. Red Sreda.
Četrtek, 11. nov., ob 16.: Netopir. Red A.
Petek, 12. nov.: Zapito.
Sobota, 13. nov., ob 16.: Orfej in Evridika. Red Sobota.

J. Strauss »Netopir«. Opereta v treh dejanjih. Osebe: Eisenstein-M. Sancin, Rozalija-Mlejnikova, Alfred-Cuden, Adela-Ribičeva, Blind-Jelnikar, Falke-B. Sancin, Frank-Janko, Orlovski-Drenovec, Ida-Japljeva, Melanija-Koarkjeva. Dirigent: S. Hubad; režiser: E. Frelj; koreograf: P. Golovin.

RADIO LJUBLJANA

TOREK, 9. NOVEMBRA

8.30—9.: Jutrarnji koncert, 9.—9.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.20—12.30: Glasbeni uvod, 12.30—12.45: Pročila v nemščini in slovenščini. 12.45—14.: Operni koncert; igra radijski orkester, vodi dirigent Drago Marjo Siljanec. 14.—14.15: Poročila v nemščini. 14.15—15.: Koncert Mallega orkestra Stenovica, 17.—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—18.: Kermorna glasha. 19.—19.30: Schumanove pesni poje boritonist Boris Popov. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva v italijanski. Napoved sporeda za naslednji dan. 19.45—20.: Mala medigra. 20.—20.10: Poročila v nemščini. 20.10—22. Prensos sporeda beogradske radijske postaje. 22. Poročila v nemščini.

redigirana tako, da so mlajše steci. oblike nadomeščena s starejšimi, zaradi primere so nekateri posebej označeni sestavki natisnjeni v prvotnem besedilu. Glagolski teksti so podani v cirilici, le dva sta natisnjena na zarašči z glagolici. Med berili so primeri iz Zografskega evangelija (v glagolici in cirilski transkripciji), iz Marijanskega evangelija, dalje iz Asemanijevga evangelija, iz sinajskega obrednika (glagolica v faksimilu, cirilska transkripcija), iz sinajskega psalterja, iz kijevskih listov, iz Clozevoga glagolita. Naposed so natisnjeni trije primeri cirilskih literarnih spomenikov. Knjigo zaključuje kratek slovarček. Tako je slovenska mladina dobila učbenik, ki z uvajanjem v osnove staro-cerkvenoslovanskega jezika izpopolnjuje pouk našega jezika in sploh elementarno lingvistično znanje srednješolcev. Knjiga je natisnjena pregledno in jasno.

Pet rodov v družinski zajednici

Danes ni nič čudnega, če babica doživi rojstvo krepkega pravnuka. Redkejši pa je primer, o katerem je te dni poročal neki nizozemski list. Prinesel je sliko stare zapadnoafriške družine, na kateri lahko vidimo prababico, ki je obdana od hčerke, vnukinje, pravnukinje in prapavnukinje, stare 8 tednov, praznovala 92. rojstni dan. Ima 11 poročenih otrok, ki imajo 44 otrok, ki pa častljivo številu 137 potomcev.

Genoveva Fox: 30

DEKLE Z MEJE

Roman

»Sveta nebesa!« je rekla sama pri sebi. »Vidiš ga, otroka, da je že spet odnesel pece za kiju.«

Izabela je bila med tem kar naglo, mabrala z doma. Ko je bila spustila oči po Volčjem hribu, se je bila mahoma spomnila sumahovega grmovja na strmem griču nad Allenovo hišo. To grmovje je bilo njeno in Petrovo skrito zavetje. Ob zolezničnih dnevih — kako daleč se ji je zdelo zdaj vse to — sta tam pogosto sedela. se skladala z gozdnimi jagodami, ki sta jih trgala na pologu, in se zibala na zankasti rožgi divje trte. Skozi zaslon širokega lista, so jima segale oči do Allenove kmetije, ki je ležala pod njima, majhna kakor igračka. Onadva, ki ju ni nihče videl, pa sta vendar različno videla vse, kar se je godilo spodaj: gospo Allenovo, kako je delala pri kuhinjskem oknu, živino v hlevih, kadar so bila velika vrata na stečaj odprta in cele kokoši, kako so brskale po velikem gnojišču. Vse to je bilo tako tajno, tako lepo in tako davno...

Izabela je zdaj naglo spohala po slabi poti, ki je vodila skozi borvice čez Volčji hrib. Jeff je sigal deklici za petami. A mahoma se je Izabela okrenila in mu strogo zapovedala, naj gre domov. Jeffove motnjarjeve oči so se čitajoče vzdignile k mladi

gospodarici. Nikake krivde si ni bil v svet. Za vsak slučaj je nekoliko pomagal z repom. Tedaj mu je razlozila, da bi gotovo lajal in uganjal še druge nedovoljene reči, in da ni baš danes vsega tega prav nič tre, ba.

»Hop, hop, Jeff, tecl zdaj!«
Napravil je nekaj korakov in se spet približal k tlom. Glejal je, k'kor da bi bil izgubil najboljšega prijatelja. Pa mu je mlo, lo pomagalo. Dekle je oblastno iztegnilo roko:

»Ali boš, Jeff, ali ne? Domov!«
Tedaj je ves sključen krenil nazaj, z repom p'bešenim dol do suhega lista, ki je še ležalo na poti.

Izabela se ni več ozrla za njim. Hitela je dalje. Robovdve je s trnjevim rokami grablo po nji. Velike, suhe, od zadnih zimskih viharjev odtrgane veje so silile deklico, da je dečala dolge ovinko. To ni bila več stara, prijazna domača steza, Izabela je morala venomer pripog'biti hrbet, da se je reševala rob'ovih vej, ki so jo loville se oblike — in zdajci od presenečenja tiho vzkrinkala. Na konci nekega trnja je visel šop srhkih, r'žih diak. Nobenega dvoma ni bilo, da je to žima iz Dollyj'nega repa.

Ko je prišla onkraj grča spet na sonce, ji je ležala Allenovina soproja v dolini pred očmi. Od zaklona do zaklona se je plazila naprej, dokler ni prispela do globeli med Volčjem hribom in strmo višino, ki se je dvigala za hišo. Tu je ni mogel nihče videti. Obstala je in pogledala po vlažni trati,

ki se je širila okrog vodne mlake. Na mokri, črni zemlji je različno videla odtis majhnega kopita.

Srdito se je vzpela na vrh, zlezla čez nekakšen zid in prišla na Allenov pašnik. Kake blizu je bila zdaj Allenova hiša! S kammom bi jo lahko zadela. Najrajši bi s'la vrgla kar skalo, da bi ji z gromom in treskom prebila streho. Bogne, tako bi storila, čsto prav bi jim bilo, tatovom

Moč turške vojske

Govor predsednika turške republike pred veliko narodno skupščino, v katerem je ponovno poudaril obrambno pripravljenost Turčije proti silahem napadu na njeno nevtralnost, je okrenil pozornost na turško oboroženo silo. Med sedanjo vojno je bila turška armada načrtno povečana in opremljena. V januarju 1942 je bilo sklenjeno podaljšanje kadrovskega roka od dotoda. Njega poldrugega do dveh let na tri leta. Toda ta rok je bil pozneje še podaljšal. Zakon o organizaciji turške vojske, ki je stopil v veljavo februarja 1941, določa tudi delovno obveznost za vojno važna dela za oba spola za vse obveznike od 16. do 60. leta starosti. Znatna denarna sredstva so bila odobrena za oborožitev in opremo armade. Dočim je znašal vojni proračun v letu 1934-35 v celoti 53,5 milijona turških funtov, je narasel v letu 1941-42 na 161 milijonov in v letu 1942-43 celo na 221,5 milijona turških funtov. Poleg tega so bili odobreni še zelo visoki izredni krediti, tako da je turška armada v letu 1941-42 porabila v celoti 436 milijonov turških funtov.

Številni rezervisti so bili vpoklicani daleč preko normalnega mirovnobnega stanja in izvedene so bile zaporedne delne mobilizacije, tako da je imela Turčija 1. aprila 1942 pol erozjem približno milijon moč. To število so v letu v teku leta nezadovoljno znižali z odpustom pripadnikov narodnih manjšin. Vojska, mornarica in letalstvo tvorijo samostojne dele oborožene sile, ki je pod vrhovnim poveljstvom predsednika in državnega poglavarja Inenija. Predsednik republike je povelil vrhovno poveljstvo vojske maršalu Fevziyu Cakmaku. V zadnjih letih je bilo število aktivnih vojskih odelkov

znatno povečano in osnovane rezervne enote. Po podatkih iz srede lanskega leta je bilo število armad, ki se je dotlej krilo s številom vojnih okrožij, povečano od 9 na 13 s skupno 52 pehotnimi, 1 tankovsko in 1 konjeniško divizijo. Tudi za zgraditev železniškega in cestnega omrežja zlasti na vzhodu in jugovzhodu Turčije so bila potrošena znatna denarna sredstva. Turško letalstvo je pred sedanjo vojno število 8500 moč in 450 letal vseh tipov. Od tedaj je bilo letalstvo znatno povečano, dasi še davno ni dosežen program, ki je bil določen leta 1937, in ki je predvideval 1000 letal prve črte in 15 tisoč pilotov. Posebno pozornost so posvečali v Turčiji predvojniški vzgoji mladine, zlasti pa jadralsnemu letalstvu. Celotno ženske lahko vstopijo v turško letalstvo.

Turška vojna mornarica še ni kos nalogam, ki jih zahteva obramba obsežne turške obale. Med večjimi vojnimi ladjami so že zelo zastarele vrste. Anglija je objubila Turčiji dobavo rušičev, od Italije pa je dobila nekaj ladij, med njimi brze čolne in podmornice. Po sklenitvi montreške konvencije je zgradila Turčija več utrdob od Dardanelah in je v zadnjem času utrčila tudi tako imenovano črna črta, ki varuje Carigrad proti Balkanskemu polotoku.

Med vsemi tremi deli turške oborožene sile ima vojska odločilno vlogo. Posebno Anatolici so znani kot pogumni, skromni in disciplinirani vojski. Turški oficirji, pri katerih vzgoji se močno čuti nemški vpliv, so vedno z največjim zanimanjem zasledovali razvoj sedanje vojne in si prizadevajo pravilno dojeti njen pomen.

Mali oglasi

Službo dobi
KUHARIJO, ki opravlja tudi ostala hišna dela, sprejema k boljši družini 3 odraslih oseb v dobro službo. Henna in vva okraha zelo dolga. Plaša 400-500 lir. Naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

DEKLE za vsa hišna dela, sprejemam takoj. Meneger T. Sv. Petra c. 43. 1938-1-1

GOSP. POMOCNICO prišlo in postano, sprejemam takoj k 4-letni odrasli družini, ob dobi plači in okrahi. Cankarjevo nabave 9.1. 1938-1-1

SIVILO, izvedeno, sprejemam. Pomolb. na ogl. odd. Jutra. pod »KDC«. 1938-1-1

POSTREZNIČICO pri Kristofu, sprejemam. Pred. stavbi popelne. Naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

VAJENICA za športno trgovino, sprejemam. Naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

HARMONIKE za otroka klavirske kromatike in klavirske vseh vrst. Klasični kuraji po najvišjih dnevnih cenah ali nevezane v komisijah prodaje trivika Everest. Prešernova 44. 1938-1-1

DAMSKI PLASČ, nova, iz lina, predvojnega blaga, prodaja po ugodni ceni. Postojnska 8. 1938-1-1

AKTIVKO usojeno in avto, posol. prodam. Bleišova c. 23. 1938-1-1

DAMSKO KOLO, dobro obdržano, skoraj nove gume, prodam. Ogled od pol 2. do 4. ure. Naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

STEDILNIK, skoraj nov, prodam za 1000 lir. Moka, Jarmkova ulica 3. 3. 1938-1-1

BLAGO za žemsko suknjo, prodam. Krakovski nasip 26. prihrilec. 1938-1-1

PERZIJAN PLASČ, lep, ugoden prodam. Ogled pri kramarstvu Rot. Mestni trg. 1938-1-1

MONKA OBLEKA, zmanjšava, dobro obdržana, prodam za 1400 lir. Ogled dnevnico od 12. do 14. ure. Postojnska, Slovokova 17.1. 1938-1-1

BLAGO za žemsko obleko, novo, angleško, izvedeno, naprotili. Vprašati Binska 10. 1938-1-1

POSTELJNINO, odlično, perieno in blazino, malo rabljeno, čisto, prodam. Naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

CRNO BOO, novo, naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

MONKA BLEKO, suknjo ter dva žemka, dobro obdržana, naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

SPALNO SRAJCO, iz lina, iz batista in platna namizni pri 6 petičih, vse prodovoljo blago - ugodno prodam. Naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

GUGALNI KONJ, skoraj nov, se ugodno prodam. Gugalni konj. 1938-1-1

STRESNO OPEKO, star bolicevec, cen. 2000 kom., prodam. Porota, Ljubljana. Povozovna 93. 1938-1-1

MOŠKO SUKNJO, dobro obdržano, prodam. Naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

SKORNJE ST 45, moške, rjav, nove - moške, srajce št. 38, 39, 40 in moške nogavice, prodam. Naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

KOPALNA PEC, vrhunske kakovosti, plača za biokoli (Drahtstift) in žrn habertus (Drahtstift). Prodaja ulica 8. 1938-1-1

Zasluziek, izdelujem po naročilu, politiziran opravje in vsa popravila. Zorman Josip, Brog 14. 1938-1-1

Kupin, GRAMOFON, PLOŠČE s slovenskimi narodnimi in božičnimi napeti - kupuje po najvišji dnevni ceni trvdka Everest, Prešernova 44. 1938-1-1

NALIVNA PERESA, boljša, dobro obdržana, kupuje po najvišji dnevni ceni trvdka Everest, Prešernova 44. 1938-1-1

STAVBNO PARCELO na prični legi, kupim, Naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

Sobe, sse, OPEMJENO SOBO lepo, s podporabo kuhinje (plin ali električni) in kopalnice (soba za 1. december. - Prodaj po najvišji dnevni ceni oddelka »Jutra« pod »Dobro plačnica«. 1938-1-1

Razno, ZAPESTNO URO, zlato, sem izgubila v soboto zvečer grobe iz opre, Oglasi proti nagradi na naslov, ki v vseh post. Jutra. 1938-1-1

PODGANE, STENCE, m. s. zvezljivo mešni zavod za pokončavanje metala in golazni Zev Adolf. Tavčarjeva 4-III, Ljub. 1938-1-1

ROKAVICO, iz lina, iz batista in platna namizni pri 6 petičih, vse prodovoljo blago - ugodno prodam. Naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

ROKAVICE, iz lina, iz batista in platna namizni pri 6 petičih, vse prodovoljo blago - ugodno prodam. Naslov v vseh post. Jutra. 1938-1-1

DAMSKO URO, znamke »Marine«, sem izgubila v soboto popoldne od 11. volja do kavarna Majon. Posten na delu naj 2. o. odla proti nagradi in upravi Jutra. 1938-1-1

DENARNICO, 250 lirami, sem izgubil. Najditega, prodaj, naj mi vrne dokumente denar naj ob. drit. 1938-1-1

INSERIRAJ v »JUTRO«!

KLOBUCARNA „P A J K“ vam strokovno osnaja, preoblikuje in prebarva Vaš klobuk, da izgleda kot nov. - Lastna delavnica. Zaloga klobukov. - Se pripravoca

RUDOLF PAJK, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 87, 33 MIKLOŠICEVA CESTA ST. 12 (Nasproti hotela Union)

Pol dolgem trpljenju nas je za vedno zapustil naš ljubljani soprog, oče, stari oče, stric in tast, gospod

IVAN SKVARČ žel. uslužb. v pok. Pogreb dragoga pokojnika bo v sredo, dne 10. t. m. ob 4. uri pop. z Zal, kapele sv. Janeza, k Sv. Križu. Ljubljana, dne 8. novembra 1943. Zalujoči: IVANKA, soproga; VIKTOR, ALOJZ, STANISLAV, sinovi; STEFANJA in FRANCKA, snahi in ostalo sorodstvo

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo tužno vest, da nas je za vedno zapustil naš dobi soprog, oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

JOSIP BIZOVIČAR poš. zvaničnik v pokoju Pogreb dragoga pokojnika bo v torek dne 9. t. m. ob pol 4. uri popoldne z Zal, kapele sv. Jožefa, k Sv. Križu. Ljubljana, Zagreb, Kragujevac, dne 8. novembra 1943. Zalujoči: MARJIA, soproga; VLADIMIR, JOSIP, STANISLAV, FRANCI, sinovi; JOSIPINA por. PEČE, OLGA por. KRAMARIČ, hčerki; NINA, BLAGA, IRMA, ssnaje; ALBIN PEČE, MARTIN KRAMARIČ, zeta in ostalo sorodstvo

Umrla nam je danes 7. t. m. ob 6. uri zjutraj naša ljubljana mama, stara mama, gospa

Katarina Ahlin posestnica in trgovka Pogreb blagopokojne mame bo v torek 9. t. m. ob 15. uri iz hiše žalosti, Podutiška cesta 24, na pokopališče v Dravljah. Koseze, Ljubljana, Moste pri Komendi, Wilno, Šmarje Sap, 7. novembra 1943. ZALUJOČI OSTALI

SPORT

Drobilj po svetu
Enkrat se je moralo obrniti, in sicer iz krasne jeseni v brozgačo zimo, kar se je primerilo zadnje nedelje proti vsem računom in pričakovanjem. Prva novembrska nedelja je bila - saj veste - močno drugačna kakor zadnja oktobrska; medtem ko smo pred tednom dni še pisali o sportnem terminu, ki je bil kakor nalašč za sportnike vseh vrst, smo predčerašnjim mrkli gledali iz za oken v pobjeljni svet in si mislili - danes pa s sportom ne bo nič!

In vendar so drugod po svetu - Ljubljana je zdaj nekako osamljena v tem pogledu - imeli in opravili svoje sporede, kakor je to v sportu že stari običaj. Saj sta red in disciplina sestavna dela vsakega sportnega udejstvovanja in zato vreme in njegove muhe - če res niso prehude - ne morejo pravega sportnika zadržati doma. V ostalem pa se zdi, da je prvi sneg obiskal samo naše kraje, kajti poročevalci iz Nemčije in drugod se v svojih poročilih niso niti najmanj pritoževali nad nenadnim vremenskim prevratom. Ali pa so tudi oni tako disciplinirani, da o njem niti ne govorijo...

Iz nemškega sporta so v nedeljo s posebnim zadoščanjem poročali o gostovanju nemške nogometne enajstovice FC Bayern iz Monakova v Švici, ki je v Curihu nastopila proti švicarski državni reprezentanci in si na tujih tleh priborila nad vse častni remis z 2:2 (1:1). Na tekmi je bilo okrog 10.000 gledalcev, ki so pridno navduševali svoje za zmago in nemalo prispevali, da so slednjič po dvakratnem vodstvu Nemcev vsaj izenačili. Tudi švicarji omenjajo ta dogodek kot enega izmed redkih mednarodnih nastopov zadnjega časa z velikim zadoščanjem.

Švedska nogometna reprezentanca je isti dan gostovala v Budimpešti in pred 40.000 gledalci zmagala presenetljivo visoko s 7:2, čeprav je bila igra do polovice še neodločena z 2:2. Tako so se Švedi izdatno revanžirali za svoj nedavni poraz (2:3) na domačem igrišču.

Po nemških tereh je bilo zadnje nedeljo tudi mnogo prvenstvenih srečanj, med katerimi omenjamo samo nekatere bolj znanih nasprotnikov: Dresden SC - VFB Leipzig 5:0, Schalke - Bochum 2:1, Floridsdorfer AC - Wiener AC 2:2, FC Wien - Austria 4:0, Vienna - Markersdorf 9:1 itd.

V medmestnem dvoboju Hamburga z Berlinom je to pot neoporečno zmagalo moštvo Hamburga s 3:1. Berlinska vrata je branil »internacionalce« Jahr, ki pa je moral zaradi blezure izstopiti; njegov nastopnik ni bil več njegovega kova. Tekmo je gledalo skoraj 20.000 ljudi.

Zelo aglini so bili preteklo nedeljo tudi nemški rokometiški obojega spola, med katerimi so berlinska dekleta obračunala s tovariškami iz Celovca s 6:1, sestavo iz Spod. Podonavja pa odpravila kar s 15:1.

Švicarski spored je potekel v glavnem tudi ob igrah z žogo. Razen mednarodne tekme, o kateri je govora že zgoraj, so švicarski nogometiški odigrali še nekaj zaostalih prvenstvenih tekem. V glavnem pa so se trudili za uspehe v posebnem tekmovanju za švicarski pokal, pri katerem so prišla tudi v tem kolu do tehtne besede ne.

katera šibkejša moštva. Tako presenečenja pa prav povečujejo privlačnost podobnih propagandnih prireditvev.

V ostalem so v sportni kroniki zadnje nedelje v Švici omenjeni še rokometiški, hokejski na travi (kdo ve, ali so jo še imeli pod seboj?), tekaški (v gozdnih tehnik), lovčevski in kolesarji-žogarji (v zaprtih prostorih).

Prav gotovo smo imeli dober namen, da bi bili predsončnim nabrali te kronike še več, toda naši viri so zdaj te dni - in še posebej ob čudnih vremenskih dogodkih - vse prej kakor zanesljivi, tako da se moramo zadovoljiti - tako približno kakor v gostilni ali trafikli - samo s tem, kar dobimo. Toliko zaradi morebitnih pripomb, da tej kroniki morda manjka začetka ali konca - ali pa obojega.

18 udarcev z bikovko

Angleška vojska pozna še vedno bičanje. Kakor poroča »Daily Mail«, je bil obsjejen vojak Maddison zaradi ropar pred kazenskim sodiščem v Lancasteru na 6 tednov ječe in 18 udarcev z bikovko. Maddison je udati nekega grškega oficirja, s katerim je popival, v oko, mu zamašil usta in mu nato ukradel kovčec. To pač lahko stori angleški vojak nekamovano v Grčiji, ne pa v Angliji. (DNB)

KRIŽANKA

1	2	3	4	5
	6			7
8	9			
10	11	12		
	13	14	15	16
18		19	20	
21		22	23	24
	26	27	28	
	29	30	31	
		32		33
	35	36		37
38	39		40	
	41	42	43	
	44			

Vodoravno: 1. vroča, opojna pijača, 4. veter, 6. neobuta, 7. ploskovna mera, 8. z, 1. 10. latinski veznik, 12. časovni prislov, 13. egiptsko božanstvo, 15. vrtnica, 18. izumirajoč iglavec, 20. oblika nikalnega glagola, 21. osebni zaimek, 22. vzkljk, 24. znak za prvo, 26. znak za prvo, 28. osebni zaimek, 29. stričeva žena, 32. veznik, 33. znak za težko prvo, 35. ožja cesta, 38. r.

Rešitev Krizanke 31. oktobra
Vodoravno: 1. kolo, 4. toga, 8. glagol, 9. žrd, 12. oklo, 13. Abbe, 15. bob, 16. Elba, 18. igla, 20. kot, 22. (si) (licij), 24. ud, 26. za, 28. 1., 30. et, 32. do, 33. tu, 34. izg., 36. et, 37. Ana, 39. tla, 40. Koeski.

Navpično: 1. kl, 2. otok, 3. li, 5. ož, 6. grob, 7. ad, 10. tobak, 11. zabit, 12. oje, 14. ena, 17. les, 19. led, 21. Osmaj), 23. iz, 24. ul, 25. peta, 27. am, 28. lug, 29. beta, 31. tun, 32. del, 35. Zelo, 38. aio, 39. tok.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO UNION Telefon 22-21
Nenadkrijiva burka, pri kateri se boste do solz nasmejali
Moser kot detektiv
V gl. vlogi: Hans Moser; sodelujejo: lepa Elfriede Datzig, simpatični Wolf Albach Retty in drugi priljubljeni dunajski igralci.
Predstave: ob 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30 uri!

Tel. 27-30 **KINO SLOGA** Tel. 27-30
Obilo prisrčnega smeha in zabave Vam nudi najboljši nemški humorist Heinz Rühmann v svojem filmu
„Zaupam ti svojo ženo“
Heinz Rühmann kot neprostopoljni varuh lepe žene - pomeni vrsto bliznih pustolovščin. - Predstave ob delavnikih ob 15. in 17. uri. V nedeljo ob 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30.

KINO MATICA Telefon 22-41
Roman osamljene žene slavnega zdravnika, kateremu je zdravniška dolžnost glavni cilj življenja.
MOJA SI!
V gl. vlogah: Lotte Koch, Willy Birgel, Victor Staal. Predstave ob delavnikih: ob 15. in ob 17.30 uri. Predstave ob nedeljah: ob 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30 uri.

KINO KODELJEVO Tel. 41-64
Kako pleše Dunaj ob veselih Strausovih valčkih, vam bo pokazal šegavi Hans Moser v velezabavnem filmu
VABIMO NA PLES
Predstave: nedelja ob 14.30 in 17. uri, delavnik ob 17. uri

40. oblika glagola biti, 41. kakor 25., 43. kakor 20., 44. salezijanski zavod v Ljubljani.

Navpično: 1. steza, 2. predlog in sibirski reka, 3. domača ptica, 4. oče (lat.), 5. igra, 9. spodbujevalna besedica in romanski spoinik, 11. glavni stevnik, 14. nemški osebni zaimek, 16. osebni zaimek, 17. bukov plod, 18. osebni zaimek in znak za prvo, 19. vzkljk, 21. slovenski plaministi pisatelj, 23. moško ime, 25. znak za lahko prvo, 26. enota plinskega pritiska, 27. povratni zaimek, 30. rimski cesar, 31. oblika glagola biti, 34. silen clovek, 36. kakor 2., 37. predlog, 39. jabol, 40. sive barve, 42. italijanska kraljica za delniško družbo, 43. spodbujevalna besedica.

VABIMO NA PLES
Predstave: nedelja ob 14.30 in 17. uri, delavnik ob 17. uri

KINO KODELJEVO Tel. 41-64
Kako pleše Dunaj ob veselih Strausovih valčkih, vam bo pokazal šegavi Hans Moser v velezabavnem filmu
VABIMO NA PLES
Predstave: nedelja ob 14.30 in 17. uri, delavnik ob 17. uri

VABIMO NA PLES
Predstave: nedelja ob 14.30 in 17. uri, delavnik ob 17. uri

40. oblika glagola biti, 41. kakor 25., 43. kakor 20., 44. salezijanski zavod v Ljubljani.

Navpično: 1. steza, 2. predlog in sibirski reka, 3. domača ptica, 4. oče (lat.), 5. igra, 9. spodbujevalna besedica in romanski spoinik, 11. glavni stevnik, 14. nemški osebni zaimek, 16. osebni zaimek, 17. bukov plod, 18. osebni zaimek in znak za prvo, 19. vzkljk, 21. slovenski plaministi pisatelj, 23. moško ime, 25. znak za lahko prvo, 26. enota plinskega pritiska, 27. povratni zaimek, 30. rimski cesar, 31. oblika glagola biti, 34. silen clovek, 36. kakor 2., 37. predlog, 39. jabol, 40. sive barve, 42. italijanska kraljica za delniško družbo, 43. spodbujevalna besedica.

Rešitev Krizanke 31. oktobra
Vodoravno: 1. kolo, 4. toga, 8. glagol, 9. žrd, 12. oklo, 13. Abbe, 15. bob, 16. Elba, 18. igla, 20. kot, 22. (si) (licij), 24. ud, 26. za, 28. 1., 30. et, 32. do, 33. tu, 34. izg., 36. et, 37. Ana, 39. tla, 40. Koeski.

Navpično: 1. kl, 2. otok, 3. li, 5. ož, 6. grob, 7. ad, 10. tobak, 11. zabit, 12. oje, 14. ena, 17. les, 19. led, 21. Osmaj), 23. iz, 24. ul, 25. peta, 27. am, 28. lug, 29. beta, 31. tun, 32. del, 35. Zelo, 38. aio, 39. tok.

FRANCOZOV ZALIV

Roman
»To je nevarnost, s katero moram zmerom računati. Tisto, za kar gre, je presenečenje, ki mi ni dosihmal še nikoli spodletelo.«

Pogledal jo je z viška, kakor da ga zabava njen osupli obraz in njen skomig z rameni, s katerim mu je menda hotela povedati, da ga ima prav res za blaznega.

»Kaj pa mislite, da delam,« je vprašal, »kadar se zaprem v kabino in izračunavam svoje načrte? Ali mar prepustim vso stvar srečnemu naključju? Moji ljudje, da veste, nikoli ne lenarijo, kadar pridem v zaliv na oddih. Nekaj se jih kladi po deželi, kakor vam je povedal Godolphin, vendar ne z namenom, da bi spravljali ženske v obup. Obup je le neznatna postranska okoliščina.«

»Mar znajo angleški?«

»Seveda. Posebej sem jih odbral za to nalogo.«

»Koreniti ste, da nikoli tega.«

»Vsa kršna nedognanost mi je mrzka,« je odvrnil.

Sčasoma je postala črta obale določnejša; bili so na tem, da zaplovejo v velik, razgiban zaliv Dalje tam, na večerni strani, je razkčila širne pečene plovke, sivo

osenač od nastopajoče teme. Ladja je zdaj ubirala pravec na sever, jadrjala je proti črnemu predgorju; ne kakega zatoka ne ovinka ni bilo videti, kjer bi se lahko zasidrala.

»Ne veste, kam plovemo?« je vprašal. »Ne.«

Nasmehnil si je, povedal pa ni nič le tiho je jel živžigati sam pri sebi in jo pri tem gledal, tako da je nazadnje umaknila oči; vedela je, da jo njegove - in njene oči omamljajo; tako sta brez besed govorila drug z drugim. Pogled ji je bilodil čez mirno morje tja proti kopnini; z večerno sapo je od tiste strani prihajal vonj po pregrejeti obrežni travi, mahu in drevju; po vročem pesku, ki je sonce ves dan pripekalo nanj. Vedela je, da je to življenje, kakor si ga je zmerom želela živeti. Kmalu bosta sredi nevarnosti in trusča, nemara kar v resničnem boju; pri vsem tem in potlej bosta skupaj, imela bosta sama svoj svet, v katerem ne bo veljala nobena reč mimo tistega, kar lahko dasta drug drugemu: milino, tišino, mir. Stegnila je roke nad glavo, se ozrla po njem in vprašala: »Kam gre naša pot?«

»V Fowey Haven plovemo,« je vendar že povedal.

XII.

Noč je bila temna in zelo mirna. Veter, kolikor ga je vohče bilo, je prihajal s se-

vera, a tu, na odvetni strani predgorja, je bilo zatišje. Le časih je nenaden živžig v konopju ali curljajoč sum nad črno vodo naznanil, da miljo ali dve od kopne zemlje še pihna sapa. »La Mouette« je bila zasidrana ob robu majhnega zaliva in prav bli, za nje, tako blizu, da bi bil lahko kamen vrgei na skale, so štrlele čeri, nerazločne in v senco zavite.

Ladja je plula proti določenemu kraju, ne da bi zavila v stran od smeri; nobenega glasu ni bilo slišati, nihče ni zaklical poveiija, ko se je ustavila proti vetru, da bi spustila sidro. Veriga, ki je držala nizdol skozi obloženo lino, je dajala pridušen, votel glas. Morski galebi, ki jih je na svoje tline gnezdilo v čerih in nad njimi, so se za trenutek splašili; njih vpitje je odmevalo od pečin in se razleglo nad vodo. Ko se pa ni zganilo nič drugega, so se kmalu potolažili, in poslednj nič več motilo tišino. Dona je stala ob palubni ograji in opreza, la proti predgorju. V tej tišini je bilo zanjo nekaj neznanega, nekaj zavzetnega, kakor bi bili ponevedoma prišli v spečo deželo, ki so nje prebivalci ukletii in ki so ji galebi postavljani na stražo. Mislija je na to, da so ta dežela in te čeri, ki tvorijo drug del njene lastne obale, zanj nočjo sovražno ozemlje. Pripluli so bili v območje sovražnikov, kajti prebivalci Fowey Havena, ki so zdaj spali v svojih posteljah, so bili zanj tuji.

Moštvo »Galeba« se je bilo zbralo na srednji palubi; tam jih je videla, kako so stali, stisnjeni z ramo ob ramo, negibni in nemi. Prvič, odkar se je bila odpravila na pustolovščino, je čutila nekaj takega kakor skrb, nekakšno žensko grozno strahu. Bila je Dona Sv. Columb, žena angleškega graščaka in barona. V brezumnem nagibu se je bila pridružila telpi Bretoncevc, o katerih ni vedela nič drugega kakor to, da so morski razbojniki in odmetniki, nevarni brezvestneži, pod vodstvom moža, ki ji ni bil povedal o sebi niti najmanjše stvari, ona pa se je bila smešno in zoper vso pamet zaljubila vanj, kar ji je moralo, če je mirno premislila, pogratiti vročico sramu v obraz. Podvzetje bi vendar utegnilo spod, leteti: njega in njegove ljudi bi ujeli in njo z njimi vred; vso tolpo bi sramotno postavili pred sodišče; nič dolgo ne bi trajalo, pa bi dognali, kdo je; Harry bi na vrst na nos prihitel iz Londona. Kakor v žaru bliska je videla, kako bi se stvar raznesla po deželi, in kakšno grozo kakšno pohujšanje bi povzročila. Nekaj zoprnega, nečistega bi se držalo vse reči. Harryjevi prijatelji bi zagnali umazan smeh, Harry sam bi si pogljal svinčeno v glavo. Otroci bi bili sirote; prepovedovali bi jim izgovarjati materino ime, ime matere, ki je pobeignila s francoskim razbojnikom kakor kuhinjska dekla s konjarjem. Misli so se ji podile po glavi, ko je zrla dol na molčeco posadko

»Galeba« v duhu je videla svojo zlošno posteljo v Navronu, mirni vrt, urejeno in varno življenje z otroki. Ko je vzdignila oči, je zagledala zraven sebe Francoza. Vprašala se je, koliko ji nekaj lahko čita na obrazu.

»Pridite dol,« je mirno dejal. Ubogala je in se mu zdajci začutila takisto podložno kakor učenc, ki ga čaka učiteljeva kazen. Kaj naj mu odgovori, če jo bo grajal zaradi njene strahu? V kabini je bilo tema, dve sveči sta dajali medlo svetlobo. Sedel je na rob mize, ona pa je z rokami na hrbtu obstala pred njim.

»Spomnili ste se, da ste Dona St. Columb,« je dejal.

»Da,« je potrdila.

»In ste zaželeli, tam gori na palubi, da bi bili doma na varnem in ne bi bili nikoli videli »Galeba«.«

Na to ni imela odgovora; prvi del njegove trditve je utegnili biti resničen, nikoli pa ne drugi. Nekaj trenutkov sta oba molčala. Dona je ugibala, ali vse ženske, kadar ljubijo, tako omahujejo med dvema čustvoma: med željo, da bi zavrgle skromnost in udarženost in vse priznale, in med nič manj strastno odločnostjo, da hočejo to ljubezen za zmerom skriti, biti hladne in neprizadete; da rajši umro, kakor da bi razgalele nekaj tako osebnega in nedotakljivo notranjega.